

VERHUIZEN

Het lijkt misschien een oud onderwerp: verhuizen, maar bij Van der Heem Den Haag is het de laatste tijd zeer actueel. Omdat wij allemaal zo graag willen weten wat er binnen de muren van ons bedrijf gaande is, snijden wij dit onderwerp ook deze week aan.

Waar gaat dit naar toe?, zult u vragen als afdelingen een rommelig aanzien hebben dooroat tafels, stoelen en kasten van hun plaats worden gehaald en naar elders worden getransporteerd. Het gebouw aan de Saturnusstraat, waarin Drukkerij, Pakkamer en Opleiding en Vorming zijn gehuisvest, is het eerste doelwit. Hierin wordt ruimte gemaakt voor enkele functionarissen van ENAF N.V., die nu nog hun bureau in het gebouw Maanweg hebben, zoals de directieleden de heren J. W. J. Boot en A. H. J. L. Busquet, de groepen TCA, administratie, boekhouding en interne controle.

Waar de afdeling Opleiding en Vorming is gebleven vindt u in een aparte aankondiging in dit VDH-tje; het leslokaal van deze afdeling zal worden ingericht op de 3e etage van het hoofdgebouw.

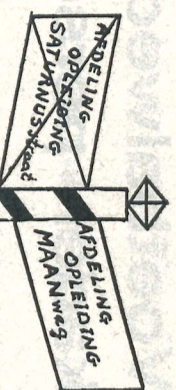
De Hoofdboekhouding is in het hoofdgebouw een etage omhooggegaan, namelijk van 3 naar 4. De Magazijn- en Kostprijsadministratie, die waren gehuisvest in een gedeelte van de Kastenfabriek, zijn weer teruggekeerd naar het Hoofdgebouw en wel ook naar de 4e etage. De zich daar nog bevindende medewerkers van de Technische Dienst hebben de benen genomen en zijn ingetrokken bij de Technische Dienst aan de Melkwegstraat.

Het Papier- en KantoormiddelenMagazijn krijgt opslagruimte in de Kastenfabriek, namelijk daar waar de Magazijn- en Kostprijsadministratie zijn uitgetrokken. Dit was dan het laatste nieuws over de verhuizing binnen Van der Heem. Als u de wilstingingen goed in het hoofd prent, zult u naar wij hopen niet voor niets naar de afdeling lopen waar u iets te regelen hebt.

Bloementaal

Woorden van dank zijn ons toevertrouwd om aan u door te geven. De heer N. A. Smeulders, VHF-laboratorium, Den Haag is tijdens zijn ziekte niet vergeten; de trouwdad van de heer W. van Vark, Mate-riaal VDHE. Den Haag is opgeluisterd door veler belangstelling; de heer N. W. Lagendijk, Algemene Zaken, Den Haag en zijn vrouw hebben heel veel handen mogen drukken in verband met het jubileum van deze bedrijfsleider; de heer J. G. L. Valk, Radiomontage, Den Haag, is verrast tijdens zijn ziekte en voor de heer A. Vin-centen, Onderhoudsdienst, Den Haag is zijn jubileum een mooi feest geworden.

Van saturnus naar de maan

Omdat in het hoofdgebouw veel ruimte vrij gekomen, is afdeling Opleiding en Vorming per 17 augustus j.l. verhuisd naar

Hoofdgebouw begane grond
(naast kamer mej. Reinken)

Telefonisch bereikbaar op nr. 267. Spreekuur voor studieadviezen en aanvragen studiefonds, zoals gebruikelijk, in beide pauzes.

Als u even op de witte knop drukt

Dit verzoek wordt de laatste tijd dagelijks meer en meer door de dames van de administratie van afdeling Personeelszaken tot een uwer gericht. Waarmee wij maar willen zeggen, dat het aantal binnenkomende gesprekken van privé-aard hand over hand toeneemt en ieder gesprek kost (kostbare) werktijd. Want afschrijven een gesprek niet altijd kan worden doorverbonden (dit is namelijk in belangrijke mate afhankelijk van de aard van uw werk en de plaats waar u uw werkzaamheden verricht) wordt toch in dergelijke gevallen te allen tijde aangeboden een boodschap aan u door te geven.

Graag zouden wij u daarom willen vragen uw relaties, familieleden en kennissen te verzoeken u slechts in zéér dringende gevallen bij ons op te bellen. Wanneer u zich realiseert dat als ieder van ons slechts 2 à 3 keer per jaar wordt opgebeld dit per dag 20 privégesprekken betekent dan zult u ongetwijfeld begrip hebben voor ons verzoek. Vanzelfsprekend zullen wij er voor blijven zorgen dat werkelijk dringende boodschappen u rechtstreeks of via onze administratie bereiken.

Afdeling Personeelszaken.

De volontairs

Iedereen in ons bedrijf heeft er wel eens mee te maken. Hetzij dat ze als wat vreemde maar goedwillende collega's een tijdje bij ons in de buurt werken, hetzij dat wij als deskundige op een of ander gebied een aantal uren onze wijsheid aan hen mogen spuien. Soms zijn wij er blij mee, omdat wij net zo'n heerlijke klus hadden die nodig moest gebeuren, maar domweg nooit aan de beurt kwam; soms ook ervaren wij ze als een blok aan ons been dat wij liever kwijt dan rijk zijn. Soms moeten wij hemel en aarde bewegen om hen het belang van hun stage duidelijk te maken; soms ook moeten wij alle zellen bijzetten om hun doldrest enthousiasme te remmen. Maar hoe u er ook tegenover staat: positief of negatief: volontairs zijn er en zij zullen er ook wel altijd blijven.

Het woordenboek leert ons, dat een volontair een onbezoldigde bediende in opleiding is. En als u dan met mij even wilt filosoferen over de letterlijke betekenis van dat vreemde, maar volledig ingeburgde woord, dan geloof ik dat wij samen tot de ontdekking zullen komen, dat wij er in lichte niet zo heel ver van verwijderd zijn. Dat wij integendeel vlak naast de volontairs staan. Want zijn wij, u en ik, eigenlijk niet allemaal volontairs, onbezoldigde bedienden in opleiding? In opleiding om mens te worden en het daarna ook te zijn? Wij worden er niet voor betaald en het is lang niet zeker, dat wij ooit ons geluiscchrift zullen krijgen als bewijs dat wij zijn gestaagd. Het is zelfs de vraag of wij ooit uitgestudeerd zullen raken. Het gezegde: Een mens is nooit te oud om te leren, geeft ons weinig hoop in die richting. Maar wij hebben als troost de mogelijkheid dat wij in ieder geval kunnen trachten goede volontairs te zijn. Goede bedienden, goede dienaars voor elkaar. Bereid om voor elkaar een klus op te knappen en te voorkomen dat wij een blok aan het been worden voor een ander.

Gaande en komende man

Ingående 1 september 1966 verlaat de heer M. Eekhof wegens het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd onze dienst.

Vanaf dezelfde datum wordt de heer G. LANDMAN chef van de Gebouwen- en Onderhoudsdienst van het complex Maanweg en Telco.

Redacteur: C. Schrevel
met medewerking van
mej. R. C. Hartsulker, Den Haag
N. J. M. Noordendorp, Den Haag
Redactie-adres:
Postbus 1060, Den Haag
Telefoon (070) 81 43 11, toestel 429

WEEKLIJKS VERSCHIJNEND PERSONEELSORGAAN VAN VAN DER HEEM N.V. DEN HAAG EN SNEEK

Weerbericht en uw vakantie

De vakantie-ervaringen van de heer De Gruijter in Italië, zo zonnig beschreven in het VDH-tje van 12 augustus, zullen vele thuisblijvende of in Nederland verblijvende vakantiegangers hebben doen waterlandden. Om te waterlandden hebben wij overigens voldoende water ontvangen.

Als je dan tussen regen- en windvlagen door de weerberichten beluistert, verwacht je steeds het verlossende: warm en zonnig. Het is een ijdel hoop gebleven en velen van ons namen geen risico en zochten het goede weer in het zuiden. Bij het maken van vakantieplannen wordt gretig gebruik gemaakt van bijvoorbeeld bij de ANWB verkrijgbare gegevens. Het weer blijkt echter vaak een spelbreker te zijn, vooral in ons land. Bij weersverwachtingen, opgegeven door het KNMI te De Bilt, die niet straken met onze verwachtingen, zijn wij gauw geneigd de meteorologen van De Bilt van alles te verwijten. Erger wordt het wanneer een weerbericht niet geheel uitkomt. Denkt u maar aan de enorme onweersbui van zaterdag 13 augustus. Het weerbericht gaf beslist geen onweer. Toch werd 's avonds een verwoesting aangericht, die in de miljoenen guldens loopt. U moet bedenken dat een weerkaart met vele gegevens uit ons omringende landen een aantal mogelijkheden geeft gelijk aan de mogelijkheden op het schakbord. Het ontstaan of verplaatsen van een hogedrukgebied of lagedrukgebied veroorzaakt elders tientallen mogelijke weerstoestanden.

Laten wij vooropstellen dat het bekend is dat niet alle weerberichten geheel uitkomen: 70 tot 80% van de weersverwachtingen is raak. Dit percentage is al redelijk hoog. Niet alleen voor onze vakantieplannen, ook om economische redenen, denk aan land- en tuinbouw, visserij, zeevaart, enz. zou het wenselijk zijn dat de nauwkeurigheid van de weersverwachting opgevoerd werd. De ruimtevaart zal daar zeker in de toekomst aan meehelpen.

Algemeen hebben wij te maken met weersverwachting op korte termijn. Anders wordt het als u geconfronteerd wordt met weersvoorspelling op lange termijn, waarbij de termijn zich uitstrekt van 2 weken tot bijvoorbeeld 1 jaar. Vele van deze verwachtingen of voorspellingen komen helemaal niet uit en indien ze wel uitkomen, dan hoort u dit meestal pas later in de trant van. Ja, het stond in de almanak; welke almanak is dan niet meer bekend.

Toch wil ik u op enkele verschijnselen, waaruit weersvoorspellingen gedaan worden, wijzen. De waarheid moet u dan zelf maar onderzoeken. Rekening moet altijd worden gehouden met verschijnselen, waarbij men oorzaak voor gevolg aanziet. Algemeen wordt wel aangenomen dat de zon uiteindelijk de spil van ons weer is, maar dat wil ik niet nader beschrijven. Sinds eeuwen heeft de maan een zeer belangrijke plaats ingomen bij beschouwingen over het weer. De goede zomerweek die wij pas achter de rug hebben kon voor-

KANS OP REGEN
Verwachting van het KNMI, geldig tot vrijdagavond:
Veranderlijke bewolking met plaatselijk regen. Zwakke tot matige noordoostelijke wind. Koel weer.
26 aug.: zon op 5.41, onder 19.42; maan op 18.12, onder 27 aug. 1.07.

Bekender zijn de weerspreuken per maand:
1 januari: nieuwjaarsnacht schoon en klaar beduidt een vruchtbaar jaar.
2 februari: Lichtnis helder en klaar maakt de boer tot bedelaar.
19 maart: St. Jozef helder en klaar geeft licht een vruchtbaar jaar.
29 juni: St. Pieter komt met de glieter.
In Nederland kennen wij wel duizend van deze spreuken of gezegden. Wat is nu wel en wat is niet waar?

(het antwoord vindt u op pag. 3)

EEN APPARAAT VOOR BAND EN PLAAT

W.W. HI-FI Mono

Stereo

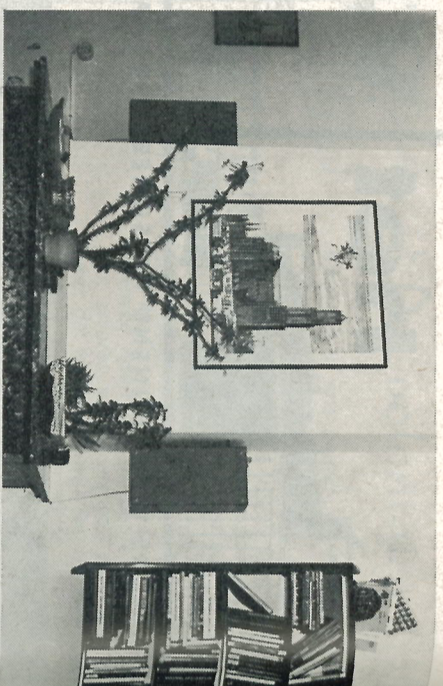

Foto 2

Deze kreten en andere hebben sinds 1945 de grammofoonplaten draaiende muzikanten veel werk verschaft en/of geld gekost.

Nu is het ook niet zo dat dit alleen een zaak is die de commercie ten goede is gekomen; de huidige weergave-technieken voor grammofoonplaat en geluidband zijn de laatste jaren met sprongen voortgegaan, waarvan vele muziklefhouders dagelijks genieten.

Draaiden wij de eerste jaren na de tweede wereldoorlog met een gevoelig kristal-ele-ment een „rechte“ versterker en wis-ten dan $\pm 40\%$ van de werkefficiëntie, op-genomen op de plaat, weer te geven; nu met hi-fi stereo, uiterst verfijnde pick-up elementen en akoestische boxen zijn de resultaten veelal een openbaring.

Hoe groot dit percentage van de werkefficiëntie is weet ik niet, maar toch ligt dit wel boven de 70% . Voor een deel is dit „meten“ t.a.v. de werkefficiëntie (concentra-zaal) een subjectieve aangelegenheid.

Daar het weergeven van klassieke muziek een van mijn hobby's is en ik sinds enige jaren een stereo-installatie in gebruik heb die zeer bevredigend werkt, wil ik gaarne hierover wat vertellen en wellicht op deze wijze anderen van dienst zijn.

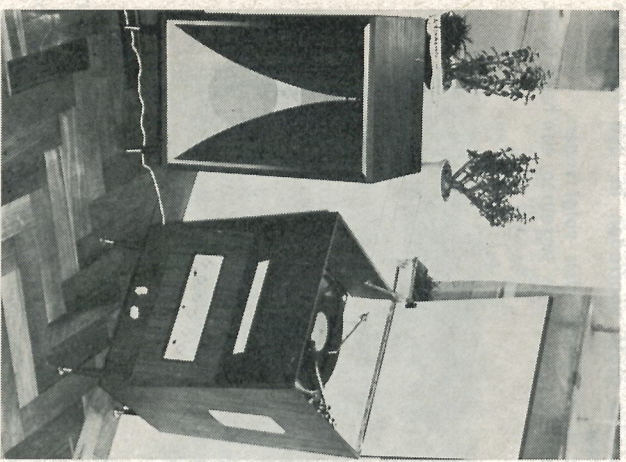

Foto 1

De huidige installatie is dus stereo, maar ik wil hier direct aan toevoegen dat dit

naar mijn idee beslist niet het enige goede is. Een monoweergave, via dezelfde me- dia, geeft zeker ook grote voldoening. Heeft men eenmaal de stereo-„spullen“ in huis, dan gaat men natuurlijk hiermede verder.

Pick-up element

Laten wij de weergave maar op de voet volgen, beginnende met het pick-up element en eindigende met de luidsprekers. Het pick-up element is het Deense B & O magneto-dynamische stereo-element; mag- neto-dynamisch omdat de weergave hier- van beër is dan van een kristalelement.

Het nadeel is dat een extra voorversterker nodig is om de uitgangsspanning van 7 milli volt omhoog te brengen naar de verei- ste 0,1 volt voor de versterkeringang.

Het frequentiebereik loopt van 30 tot 15000 Hz, de naaldrudd (diamant) is 3 gram. Dit element is gemonteerd in de *Al/Balance pick-up arm*; deze arm is in alle richtingen gebalanceerd en instelbaar voor een naaldrudd tussen 0 en 8 gram. De fouthoek verloopt tussen -2 en $+1,8^\circ$.

Als draaitafel wordt gebruikt de Jobo 2800 professioneel, de motor is van het 6-polige condensatortype. Aandrijving van de draaitafel gebeurt door middel van een kunststoffen profielnaar — alleen $33\frac{1}{3}$ en 45 toeren — is continu regelbaar door 2 magnetische remmen met ferroxidure magneten en controleerbaar door een stro- boscoop welke ook tijdens het afspeelen zichtbaar is. Zoals bij vrijwel alle protes- sionele draaitafels, is geen afslag aanwe- zig en daar slechts twee toerentalen in- stelbaar zijn, is alle aandacht bij de con- structie gegeven aan de stabiliteit en het constante toerental, hetgeen voor een goe- de weergave noodzakelijk is. Door mijzelf is nog een extra armple aangebracht, waaraan twee nylon borsteltjes zijn beves- tigd die de plaatgroef vlak voor de naald bij het afspeelen reinigen.

Versterker

Het signaal, afgegeven door het element, gaat dus naar de reeds eerdergenoemde transistor voorversterker en hierna naar de hoofdversterker. De versterker is geen eigen fabriekaat; zelfbouw is zeker wel mo- gelijk (vroeger altijd gedaan), maar de beschikbare vrije uren zijn nu gegaan in de luidsprekerbehuizing. De versterker is een Nivtone NS88 stereo, de output is ± 8 watt per kanaal afgegeven door in elk kanaal 2 maal ECL82 in balans. In elk ka- naal is de verhouding hoge en lage tonen en volume regelbaar.

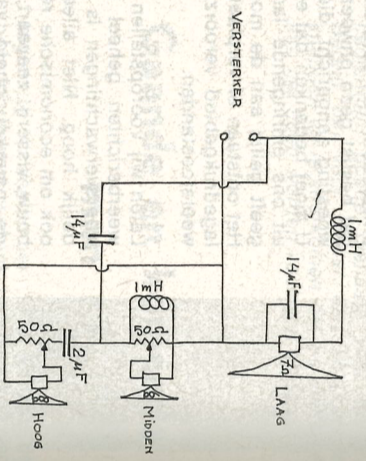
De tot nu toe besproken onderdelen zijn ingebouwd in een zelfgemaakte kast

(rechts op foto nr. 1). In de loop der tijd zijn hiervoor diverse kasten in gebruik ge- weest, alle waren niet naar de zin, zodat een kast is gemaakt, afgezien op het- geen er een plaats in moest vinden en waarvan uiterlijk en vorm enigszins over- een moesten komen met de luidspreker- kasten. De kast is samengesteld uit 10 mm spaanplaat met teak fineer en VDH remplace onderdelen.

Luidsprekerbehuizing.

We komen nu aan de luidsprekerbehu- zing.

De versterker geeft ons het versterkte sig- naal dat we uit de plaatgroef hebben „op- geplukt“. Het hoorbare frequentiegebied van dit geluid ligt tussen de 30 en 17000 Hz. Dit gebied via één luidspreker onnervormd over te dragen, is vrijwel niet mogelijk. Door constructie en afmetingen van de luidspreker is deze tevens gebou- den aan een bepaald frequentiegebied.

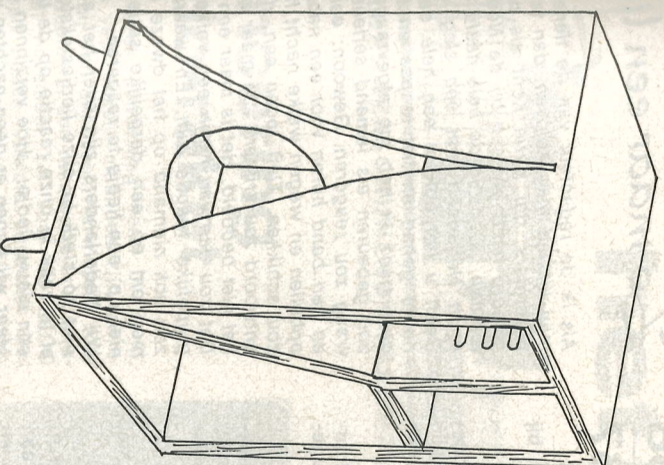

Schema 1

Van deze en andere eigenschappen gaan wij nu gebruik maken door middel van een cross-over filter en verschillende luid- sprekers.

Een dergelijk filter berust op de volgende techniek:

- de weerstand van een condensator varieert met de frequentie; een condensator in serie met de spreekspoel van de luid- spreker vermindert de stroomsterkte naar mate de frequentie lager wordt en omge- keerd,
- een spoel werkt tegengesteld ten aan- zien van de frequentie als een condensa- tor,
- door nu de spoel en de condensator een bepaalde waarde te geven, kunnen wij het gehele frequentiegebied splitsen in

Schema 2

kleinere delen — door hoge en lage tonen bewust te verzwakken — en aan elk ge- bied de juiste luidspreker te „hangen“.

Het gebruikte cross-over filter (schema 1) geeft de frequentiegebieden van ± 30 —1500, 1500—6000 en 6000—18000 Hz.

Over de midden en hoge tonen speaker is een volumeregelbaar geschakeld, dit om de aanpassing te verbeteren en om de „subjectieve luidheid“ te kunnen regelen (hoge tonen geven de indruk bij gelijke stroomsterkte luider te klinken dan lage).

Karlson Kast

Voor het gebied 30—1500 Hz is gekozen de Philips 9710M, een goede speaker wel- ke toch betaalbaar is. Deze 9710M is in- gebouwd in een akoestische box van het type Karlson, dus geen echte bas-reflex kast, hiervoor zou de cross-over frequentie ook lager moeten liggen.

De Karlson kast is om verschillende re- denen gekozen, namelijk over deze kast is veel goed literatuur verschenen, hij is prima zelf te bouwen (schema 2 en foto 1) en neemt niet veel plaats in. De afme- tingen zijn: hoog 63, breed 42 en diep 36

cm. Op de schets is de zijwand van de kast weggelaten om een indruk van de constructie te geven.

De kast is geheel van spaanplaat 15 mm, de nodige demping is verkregen door ge- bruikmaking van industriewatten, schuim- plasticen eierenplaat (de melkkoer helpt u eraan). De buitenkant moet er uiteraad goed uitzien, hier is extra zorg voor no- dig.

Voor het middentonegebied is een VDH speaker gekozen, voor de hoge tonen een Peerless. Beide luidsprekers zijn in één kastje gemonteerd op een stevig klank- bord, daar voor deze frequentiegebieden een akoestische box niet noodzakelijk is (foto 2).

Opstelling

De opstelling in de kamer is belangrijk. Het vinden van de gunstigste plaats verei- st wel enig experimenteren als gevolg van het aanwezigheid meubilair. Soms is ook een drastische wijziging van de plaats van het meubilair nodig om de absorptie binnen redelijke grenzen te krijgen. Tac- vol overleg met de echtgenote is hier het

Weerbericht en uw vakantie (vervolg)

Als men zegt: Een kring om de maan, dat zal wel gaan, maar: Een kring om de zon daar schrijven vrouw en kinderen om, dan is dit een verschijnsel van nevel. Iedere lamp die u laat branden in die nevel heeft dan ook een kring. Bij heldere maan vorst. Natuurlijk! Want de nacht is heider en u ziet daardoor de maan. Vele verschijnselen zijn dus een normaal gevolg van iets. Toch moet er nog duidelijk bewezen worden de invloed van de maan op het weer. Bepaalde typen zwa- luwen leggen hun eieren alleen in het laatste kwartier van de maan. Op het planten- en dierenleven is de in- vloed genoegzaam aangenomen. Mocht het zo zijn dat u toch uw vakantie volgend jaar in Nederland doorbrengt, let dan eens op verschijn- selen in de lucht, zoals wolkenmassa's. Let eens op de dieren en op de maan. U zult merken dat weer voor- spellen zonder meer niet gaat, maar wat u wel be- merkt is dat in ons klimaat en ons kleine land zoveel te zien en te beleven is, dat u het niet zo erg meer vindt als het KNMI wat somber gestemd is over het weer.

Naar mijn mening is weersvoorspelling op lange termijn onmogelijk, zeker in Neder- land, maar wij willen het zo graag. Het is ook zo fijn om eens in de zon te zitten!

moelijke punt.

Zoals u zult hebben begrepen zijn voor de stereo-installatie twee Karlson boxen en twee hoog midden kastjes nodig: voor elk kanaal dus drie luidsprekers.

Is men alleen geïnteresseerd in mono-weergave, dan wordt slechts één kanaal gebruikt; twee kanalen geven bij mono-weergave wel een betere spreiding van het geluid.

Nochmaals, mono-weergave geeft zeker ook een prima resultaat indien u de moei- te neemt iets meer te doen dan de aan- sluiting op de radio te gebruiken.

Indien ik door dit artikelje andere muziek- liefhebbers heb geïntrigeerd, waardoor zij de weergave van grammofoonplaten of band ter hand nemen, meen ik deze pa- gina van het VDH-tje nuttig te hebben ge- bruikt.

Th. Lith

Lit.: "Hi-Fi luidsprekers and enclosures"

A. B. Cohen

"Sound reproduction" G. A. Briggs

HACHELUIKE SITUATIE OPGELOST?

Op het kruispunt Maanweg — Regulusweg Den Haag is het op werkdagen om vijf uur een drukke van belang. Auto's, rijwiel en voetgangers, afkomstig van ons bedrijf, proberen zo snel moge- lijk hun weg naar huis te vinden. De Veiligheidscommissie vond de situatie zo hachelijk dat zij zon op maatregelen om hierin verbetering te brengen. In samenwerking met de Haagse ver- keerspolitie zijn nu 3 verkeersborden geplaatst, die aangeven dat het verboden is aan een zijde van de Regulusweg te par- keren, alsook buiten de parkeervakken. Als de automobilisten zich nu ook nog realiseren dat parkeren op de brug over de Broeksloot verboden is, dan is een goede doorstroming van het verkeer gewaarborgd.

Technisch avondonderwijs **1966** **1967**

In september a.s. zullen enkele technische avondcursussen starten, te geven bij Van der Heem Den Haag, direct na werktijd.

CITT: Cursus Introductie Telefoontechniek.

Toegankelijk voor iedere werkmaker, ongeacht de vooropleiding. Zoveel mogelijk aan de hand van praktische voorbeelden en demonstraties zal deze cursus inzicht geven in de samenhang van de verschillende produkten, die in onze telefonie- en telegrafiesector worden geproduceerd.

CEET: Cursus Elementaire Elektrotechniek.

Toegankelijk voor hen die in het bezit zijn van het diploma CITT. Zij, die kunnen aantonen voldoende kennis te bezitten om tot deze cursus te worden toegelaten, behoeven niet noodzakelijk het diploma CITT te hebben.

CIT-1: Cursus Telefoontechniek I.

Tot deze cursus kunnen worden toegelaten zij, die de Cursus Elementaire Elektrotechniek met goed gevolg hebben doorlopen. Ook zij, die kunnen aantonen voldoende kennis te bezitten om tot deze cursus te worden toegelaten, kunnen hiervoor inschrijven.

CTT-II: Cursus Telefoontechniek II.

Toegelaten kunnen worden uitsluitend zij, die de cursus Telefoontechniek I met goed gevolg hebben doorlopen.

Cursus Praktische Elektronica.

Toegelaten kunnen worden zij, die in het bezit zijn van het getuigschrift CTT-II; zij, die een opleiding hebben genoten in de elektrotechniek minstens gelijk aan bovengenoemde opleiding; zij, die door hun werk een zodanig theoretische en praktische kennis hebben verworven, dat toelating gerechtvaardigd is.

Cursus 1 1/2 duurt 1 jaar; het aantal lessen is 2 per week; de kosten bedragen f 10.—.

Cursus 5 duurt 2 jaar; het aantal lessen is 4 per week; de kosten bedragen f 30.—.

Inlichting en inschrijving: Afdeling Opleiding en Vorming, Den Haag.

Zie ook de mededelingenborden.

Sneek op stap

Woensdag 17 augustus j.l. om half acht startte de ZHW-bus, met aan het stuur de heer Sijperda, voor een uitstapje van het personeel van de Gereedschapmakerij. Onder voortreffelijke weersomstandigheden reden wij richting Afsluitdijk, pikten daar nog een van onze mensen op en reden de dijk verder op. Bij het monument werd natuurlijk even gestopt en uitgestapt om wat rond te kijken. Na het nuttigen van een kopje koffie in Heliou werd koers gezet naar Schiphol. Een gids leidde ons rond en liet ons de verschillende typen vliegtuigen uit diverse landen zien.

In Amsterdam stond een broodmaaltijd klaar, waar gretig op aangevallen werd. Nadat enkele personen de laatste kruimels hadden verslonden, werd om ± 13.30 uur de rit naar de Ford-fabrieken ondernomen. Een functionaris van de afdeling Public Relations ontving ons en sprak enige toelichtende woorden betreffende de excursie. Toen zagen wij hoe na het samenstellen van de diverse onderdelen iedere 4 minuten een auto de band verliet. Op dit moment worden ± 20 verschillende typen auto's gefabriceerd. Al met al was het een zeer geslaagde excursie. Ongeveer 5 uur verlieten wij de fabriek om via Amsterdam door het zeer drukke verkeer in Amsterdam te belanden, waar na een verfrissende drank een voortreffelijk diner werd genuttigd. Na een vrije wandeling door Amsterdam werd om negen uur de reis naar huis ondernomen met nog een onderbreking in Den Oever.

Na in Sneek de chauffeur uit aller naam bedankt te hebben voor de voortreffelijke uitlijf onderweg en de keuze van de diverse adressen, ging ieder voldaan huiswaarts.

Zo maar een liedje

Als ik de redacteur van de tienhoek in mijn lijfblad mag geloven, dan is het iets bijzonders, dat Karin Kent als no. 1 genoteerd heeft gestaan bij de Nederlandse top-tien. „Dans je de hele nacht met mij heeft Nederland met één slag veroverd. Heeft u het ook al een hele dag in uw hoofd gehad en het te pas en te onpas gezongen? Ik heb me afgewraagd wat er zou gebeuren als iemand serieus op die vraag zou reageren. Gewoon: een zaaltje en een band huren voor een nacht, Karin oppellen en vragen welke nacht het beste zou schikken. Tien tegen een, dat u als antwoord zou krijgen: „Ja maar zo heb ik het niet bedoeld. Het is maar een liedje!“. Dat zou dan van Karin een volkomen begrijpelijke reactie zijn. En waarschijnlijk zou ook niemand op het dwaze idee komen om op een dergelijke serieuze manier op een liedje te reageren.

Wij Nederlanders zijn over het algemeen niet zo sterk in onze liedjesstukken. Maar al te vaak is onze reactie op de tekst van een nieuw liedje: „Hoe verzinnen ze het!“. Maar wij liggen er geen nachten van wakker: het is immers maar een liedje! Bovendien is het niet onze eigen tekst. Alle verantwoordelijkheid kunnen wij met een gerust hart op de dichters afschuiven. Iets anders wordt het wanneer wij onze eigen tekst gaan spreken. Als je zo om je heen de mensen dagelijks hoort praten, krijg je wel eens de indruk dat ze denken met het liedje van een ander bezig te zijn. Hoe vaak moeten wij niet zeggen: „Ja, maar zo heb ik het niet bedoeld!“. Als wij daartoe de gelegenheid krijgen is er meestal geen man overboord. Maar dikwijls sturen wij de ander het bos in met een opmerking die wij weliswaar niet zo hebben bedoeld maar toch wel zo hebben gemaakt en dan laten wij het maar zo. „Ieder vogeltje zingt zoals het gebekt is“ mag voor de vogels een excuus zijn om geen rekening te houden met de ander. Laten wij in onze menselijke contacten verantwoordelijkheid voor eigen tekst durven dragen. Het is de moeite van het proberen waard!

Proficiat!

R. A. Gabriël, Transformatorfabricage Den Haag, met mejuffrouw B. Palm, Transformatorfabricage Den Haag, d.d. 25-7-1966.

Bedankt!

Hierbij hartelijk dank aan allen voor de vele blijken van belangstelling, fruit en bloemen tijdens mijn ziekte.

L. den Arend, Onderhoudsdienst.

Getooid met laskap troffen wij de heer P. M. Zuidervijk bij zijn werk op de Mechanische Afdeling Elektronica aan. 8 september a.s. is hij 12½ jaar in dienst van Van der Heem, met welk jubileum wij hem hartelijk feliciteren.

Namens de deelnemers wil ik de commissie bedanken voor het financiële beleid en het voorbereidende werk dat aan deze prima georganiseerde dag voorafging.

A. Huizinga.

het v.d.H.-tje

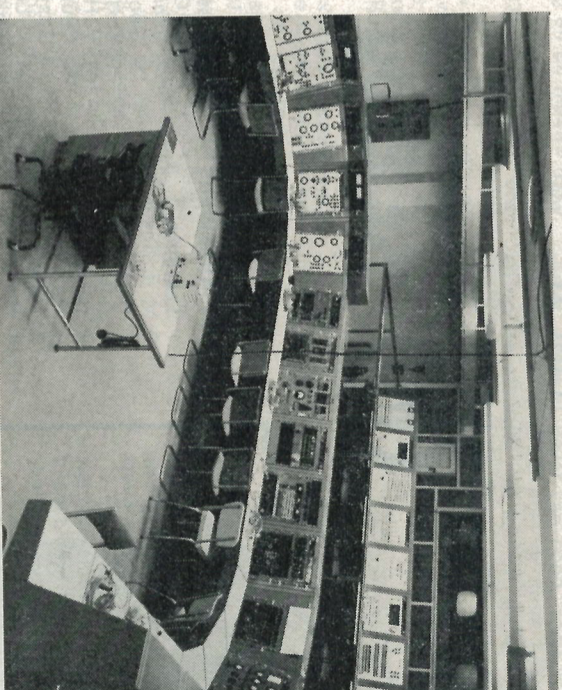
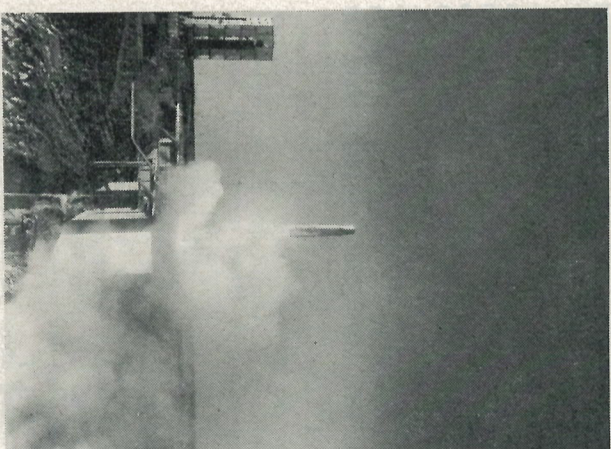
WEEKLUKS VERSCHIJNEND PERSONEELSORGaan VAN VAN DER HEEM N.V. DEN HAAG EN SNEEK

Nr 902
9 sept. 1966

Lancering Eldo-raket

Vorige week donderdag heeft Ir. K. C. Bredius voor enkele maanden zijn werkterrein bij Van der Heem verhuisd voor dat in Woormera, een raketbasis in Australië. Half november zal voor de ELDO (European Space Vehicle Launcher Development Organisation) de vijfde proeflancering plaatsvinden van een drietraps raket, die straks een satelliet in een baan om de aarde moet brengen.

Van der Heem is bij dit project betrokken omdat het een programma- eenheid heeft vervaardigd, die een programma voor de baan van de raket zal geven. De signalen van de programma-eenheid worden met de signalen van een ruimtevaste referentie-eenheid en van het radio-geleidings-systeem samengesteld en vervolgens doorgegeven aan de apparatuur in de eerste, tweede en derde trap, die de besturing

en het richten van de raketmotoren regelt. Bij de vijfde proeflancering gaat de door ons vervaardigde programma-eenheid „als passagier“ mee, d.w.z. zij werkt wel maar bestuurt de raket niet. Men wil eerst ervaren hoe de apparatuur zich onder vluchtcondities zal gedragen. Bij de zesde lancering zal de programma-eenheid de raket voor het eerst besturen. De eerste volledige drietrapslancering zal pas in 1968 geschieden.

De heer Bredius zal deel uitmaken van

het team van technici voor de derde trap van de raket, waarin onder andere onze apparatuur zich bevindt. Dit team bestaat hoofdzakelijk uit Duitsers, maar ook Nederlanders en Belgen.

Totaal zijn bij de proeflancering honderden personen betrokken. Op de raketbasis, die in een woestijnachtig gebied enkele tientallen kilometers van Woormera verwijderd ligt, vinden regelmatig lanceeringen plaats, onder andere ook voor meetoeloeft onderzoek.

Dinsdag 30 augustus vergaderde de Ondernemingsraad Maanweg, waarschijnlijk voor de laatste keer in zijn huidige samenstelling. Ir. P. G. Zaaijer zat de vergadering voor, Ir. J. W. Baudoux woonde de vergadering ook bij. Deze bijeenkomst was speciaal belegd om de raad mededelingen te doen over enkele organisatie-wijzigingen.

De heer Zaaijer besprak ook de situatie in een aantal onderdelen van het bedrijf, zoals de Technische Dienst, de Kastentabriet en de metaalfabricage. Een deel van de medewerkers van de Technische Dienst, aldus de heer Zaaijer, zal naar ENAF N.V. overgaan voor de service van de EHT-producten; een aantal medewerkers zal bij de Technische Dienst van Philips in dienst kunnen treden. Over deze zaken zijn nog volop gesprekken gaande.

Voor de Kastentabriet is de directe druk bezig geschikt werk aan te trekken. In de metaalafdelingen vindt momenteel enige verschuiving van werk plaats. De directe bijlyert zich bij andere Philips bedrijven opdrachten te verkrijgen.

De heer Zaaijer deelde mede dat er voor de werknemers die in dienst treden van een Philips bedrijf een overgangsgeregeling is gemaakt, waarin een aantal garanties is vastgelegd. Deze regeling wordt de raadsleden uitgeroepen.

De laatste tijd zijn in onze bedrijven door het verschuiven van werk nogal wat mensen in ander functies geplaatst. Het is duidelijk dat dat in vele gevallen door het ontbreken van routine in het nieuwe werk, een inkomensverlaging tot gevolg heeft, als daarvoor niet een of andere regeling wordt getroffen. Een kleine commissie, bestaande uit OR-leden en medewerkers van Personeelszaken, zal op korte termijn met een advies komen hoe deze inkomensgarantie kan worden gegeven.

Vervolg pag. 4 kolom 3

De heer Bredius hoopt dat onze apparatuur aan de verwachtingen zal voldoen. Indien hij daartoe de gelegenheid heeft, zal de heer Bredius u via het VDH-tje van zijn belevenissen op de hoogte houden.

Is zijn taak in Woormera half november afgelopen, dan volgt nog een vakantie in Zuid-Afrika in verband met zijn grote belangstelling voor de daar gevoerde aparthheidspolitiek.

onderneming dverkiezing
 onderneming dverkiezing
 onde ing dve ing
 onde ing ra dve ing
 onde ing ra dverkiezing
 onderneming dve zin
 onderneming dve ing

KIESCOMMISSIE DEELT ONS MEDE

Op verschillende plaatsen in ons bedrijf zijn de vorige week bordjes verschenen waarop staat vermeld of u bij de komende OR-verkiezing stemgerechtigd bent. Ongetwijfeld hebt u op dat bord naar uw naam gezocht en hebt u hem al dan niet gevonden. Als uw naam niet op de lijst voorkomt, hebt u zich misschien afgevaardigd: „Waarom staat ik er niet bij?“. Het reglement van onze OR, waarin ook de verkiezing van een nieuwe OR is geregeld, schrift voor dat u kiesgerechtigd bent in dien u op 1 januari van het jaar waarin de verkiezing plaats heeft, de leeftijd van 21 jaar hebt bereikt en gedurende tenminste 1 jaar onafgebroken in de onderneming werkzaam bent geweest. Indien u

dus niet aan deze 2 voorwaarden voldoet mag u op 28 september a.s. niet stemmen. Als uw naam wel op de lijsten voorkomt kan dat met of zonder kruisje zijn. Zonder kruisje houdt in, dat u alleen stemgerechtigd bent, met een kruisje betekent dat u als lid van de OR kunt worden gekozen. De kandidaten voor de nieuwe OR worden in eerste instantie gesteld door de erkende werkmemersorganisaties. Hun kandidatenlijsten hebben wij inmiddels ontvangen. Elders op deze pagina staan de namen van de kandidaten vermeld. Zoals u aan de indeling van de kandidatenlijsten kunt zien, zijn de kandidaten gesteld voor drie „belangen groepen“ in

ons bedrijf, te weten: handarbeiders, beambten klasse 1 t/m 6 en beambten klasse 7 en hoger. Nu zal het u ongetwijfeld ook duidelijk zijn, waarom de lijsten op de bordjes ook in deze drie categorieën zijn verdeeld. Dit houdt echter niet in dat u als handarbeider bij de verkiezing alleen uw stem mag uitbrengen op een tegenwoordiger van uw groep, iedereen die mag stemmen, mag 3 stemmen uitbrengen: op elke groep 1. Er wordt namelijk van uitgegaan dat de OR in eerste instantie de belangen van de gehele onderneming behartigt. Nu zult u misschien zeggen: „wat heb ik eraan dat ik gekozen kan worden in de OR, als ik geen lid ben van een erkende werkmemersorganisatie?“. Ook zonder dat u „georganiseerd“ bent kunt u OR-lid worden. Dit kan namelijk via de zogenaamde vrije kandidaatstelling. In de week van 12 t/m 17 september a.s. hebben namelijk de personeelsleden die niet zijn aangesloten bij een erkende vakorganisatie het recht uit hun midden kandidaten te stellen. Daartoe zijn bij de kiescommissie formulieren verkrijgbaar.

Op 28 SEPTEMBER, DE DAG VAN DE VERKIEZING, zult u van de kiescommissie een oproep ontvangen uw stem te komen uitbrengen. Zo spoedig mogelijk daarna hoopt de kiescommissie u via de mededelingenborden de uitslag bekend te maken. Wij wensen u een goede keuze toe!

Lijst I

- HANDBARBEIDERS**
1. Mos, E. E.
  2. v. d. Velde, I. J.
  3. de Ridder, A.
  4. Bijsterveld, B.
  5. Bijllevan, S.
  6. de Raad, P. J.
  7. Krispijn, C. L. H.
  8. Tegeleer, J.
  9. Jorissen, W.
  10. Bergema, P.
  11. Ruggenberg, A.
  12. Adegeest, S.
  13. Molema, E.
  14. Ridder, W.
  15. v. d. Horst, P.

BEAMBTEN 1 T/M 6

1. Kok, G.
  2. Schouten, G. F.
  3. Köhler, G. F.
  4. Caspers, M. mej.
  5. v. Rosmalen, W. G. F.
  6. Kouwer, N.
  7. v. Gent, J.
  8. Reimerink, M.
  9. Toole, J. A.
  10. la Bruijlee, J. J.
  11. v. Veen, C. P.
  12. Spijrenburg, J.
- BEAMBTEN 7 EN HOGGER**
1. de Roos, F. A.
  2. v. Nimwegen, A. O.
  3. de Gruijter, F. C.

Lijst II

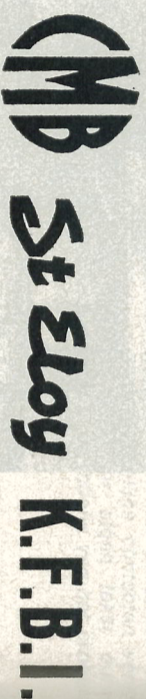
- HANDBARBEIDERS**
1. Learbuch, L. P.
  2. v. d. Anker, M.
  3. Reynndorp, J.
  4. Dils, J.
  5. Meyer, W. J.
  6. Martin, C. G.
  7. Meyer, J. H.
  8. Poppin, F.
  9. Mens, G. W. A.
  10. Vincenten, A. P.
  11. Draatsma, G.
  12. Smitsman, F. H.
  13. Roelofs, H. J.
  14. Doll, W. A.

BEAMBTEN 1 T/M 6

1. ten Pierick, P.
2. Koemans, D. A.
3. Zegers, W. J.
4. Kinkeel, W.
5. Meyer, W. J.

BEAMBTEN 7 EN HOGGER

1. Trimbos, W.
2. Hartveld, A.
3. v. d. Lans, A. H. M. J.
4. v. d. Spek, C.
5. Andriessen, W.
6. de Keizer, J. T.
7. v. Rietschoten, J. mej.
8. Overduin, M. C.

Wij gedenken

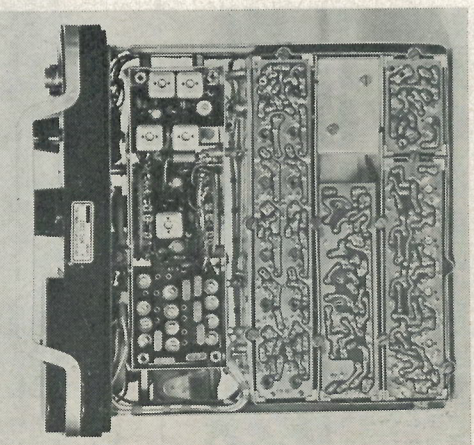
Alle mensen die hem kenden werden pijnlijk getroffen door het bericht dat onze vriend en medewerker P. Pennings zaterdag 3 september op 42-jarige leeftijd was overleden. Onze gedachten gaan vooral uit naar zijn vrouw en kinderen, die helaas zo vroeg een zorgzame vader moeten missen. De bijzondere serieuze levensopvatting van Pennings weerspiegelt de zich in zijn werk als gereedschapsconstructeur, reden waarom wij hem al tijdens zijn langdurige ziekte node misten. Moge haar geloof in het onvermijdelijke en de gedachte aan haar toegewijde man mevrouw Pennings tot steun zijn in de tijd die voor haar ligt.

C. H. Kok
 Gereedschapsbureau

Oude bekende met nieuw gezicht

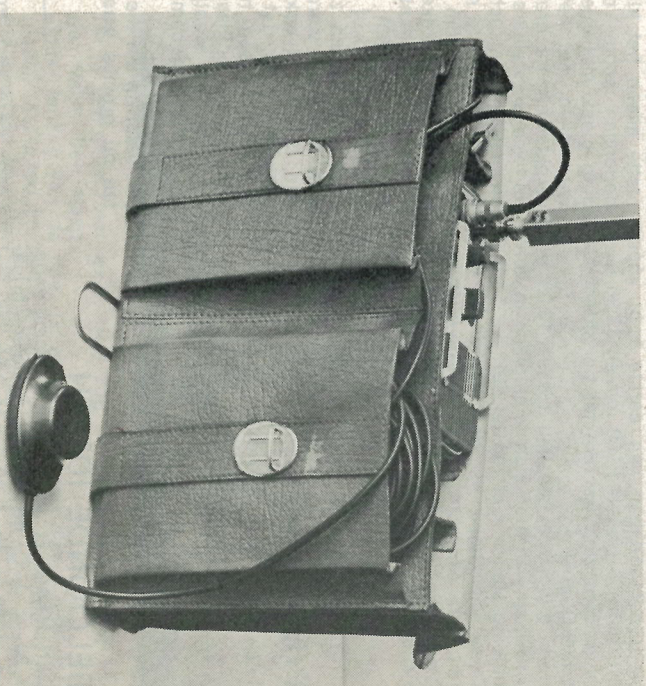
DE MARIFOON

Het inwendige van de HTC 3307. Het apparaat is opgebouwd uit gedrukte schakelingen, die aan twee zijden van een frame zijn aangebracht.

Praktisch gebruik. Wanneer de loods aan boord van een te behoedens schip komt, draagt hij de marifoon in speciale leren tas met zich mee. Behalve de marifoon zijn hierna ook de telemicrofoon en de antennes met aansluitkabel opgeborgen. De loods kan het toestel bedienen terwijl het in de tas zit. De marifoon in tas blijft — indien de situatie zich voordoet — op het water drijven. Hiertoe zijn in de tas speciale vulstukken aangebracht. Het aansluiten van de contactstop van de telemicrofoon aan het apparaat schakelt tevens de voedingsspanning in. Door het bedienen van de drukschakelaar op de microfoon wordt de zender in werking gesteld. Na loslaten werkt de ontvanger weer en kan via de microfoon, die dan als telefoon dienst doet en via de luidspreker worden geluisterd. Bij het binnenloods van een schip kan de loods zich vrij over de brug bewegen, omdat het telemicrofoonsnoer 7 meter lang is. De kapitein van het schip kan dan de berichten via de luidspreker van de portfoon beluisteren. In normale gevallen zal de loods gebruik maken van de dipoolantenne, die met een eenvoudige klem op de reling bevestigd wordt, maar in geval van nood, zoals bij een kapotte antennekabel of grote haast bij op- en aftuigen, kan een van de antennesprietten direct op de portfoon gemonteerd worden.

Vervolg pag. 4 kolom 1

De marifoon in tas, zoals de loods hem meeneemt. Door de uitklapbare voetbeugel kan het geheel rechtop staan.

MARIFOON (vervolg)

De HTC 3307 is in een volledige waterdicht, aluminium huis gemonteerd; de luidspreker is in een afzonderlijk compartiment ondergebracht en aan de voorzijde afgesloten met een waterdicht vlies.

Beproeven.

De marifoon moet „er wel tegen kunnen”, zoals wij dat plegen te noemen, want met het prototype heeft de PTT enkele proeven gedaan, die een goed idee geven van de mechanische kwaliteiten van de marifoon. Deze proeven zijn:

- Trillen gedurende 8 minuten bij een amplitude van 1,6 mm over een frequentiegebied van 0 tot 25 Hz. Tijdens deze proef moest het apparaat werken. Deze proef werd driemaal gedaan in drie verschillende loodrechte richtingen.
- Het apparaat moest 500 maal een val ondergaan van een hoogte van 25 mm in een tempo van drie maal per seconde.
- De marifoon moest in tas verpakt vijfmaal een val van 60 cm hoogte op een vlakke horizontale stalen plaat kunnen weerstaan.

Gehuwd

DEN HAAG: A. v. d. Kraan, Bedrijfsschool, met mejuffrouw E. M. A. v. d. Heijden, d.d. 27-7-1966; H. v. d. Berg, Algemene Zaken VDH-E, met mejuffrouw A. P. de Jong, Oudwerkgroep Televisie, d.d. 12-8-1966; mejuffrouw C. M. C. Scharroo, Telefooncentrale, met de heer M. van Turmhout, d.d. 25-8-1966; J. Kouters, Spoelenfabricage, met mejuffrouw E. C. M. Verplancken, d.d. 25-8-1966.

Openingsjiden

Bedrijfsgeneeskundige Dienst

Ingaande 12 september 1966 zal de verbandkamer voor het verlenen van eerste hulp aan personeel geopend zijn van 8,12 uur tot 13,00 uur en van 13,30 uur tot 17,00 uur.

Voor het verlenen van eerste hulp vóór 8,12 uur en tussen 13,00 uur en 13,30 uur moet men zich wenden tot de afdelings-E.H.B.O.-post.

Voor dringende gevallen tussen 13,00 en 13,30 uur kan men zich telefonisch in verbanding stellen met toestel 501.

Deze wijzigingen zijn het gevolg van het feit, dat één van de beide bedrijfsverpleegsters werkzaamheden zal gaan verrichten bij de P.T.I. te Den Haag.

R. de Wit,
bedrijfsarts

Prijswinnaars

- (f 15—) H. E. P. Köhler, 1512.
- (f 10—) A. S. du Croix, 2980.
- (f 7,50) J. H. v. d. Putten, 2443.
- (f 5—) A. v. d. Lans, 3321.
- (f 5—) mej. E. Meuleman, 3692.
- (f 5—) H. Korsman, 3500.

BELOONDE IDEEËN

DEN HAAG: L. Jansen, Televisiemontage, f 30—; J. C. de Bruijne, Spoelenfabricage, f 25— en f 10—; M. van Dongen, Televisiemontage, f 20—; Th. Faber, Vormontage Elektronica, f 10—; W. Mes, Transformatorfabricage, f 10—.

OR MAANWEG (vervolg)

Voorts werd het apparaat onderzocht op werking bij een temperatuur van —15° en bij +45° C. Onder deze omstandigheden moest aan de werkingsschuur van tien uur, met gedurende 20% van deze tijd zenden, worden voldaan. Om deze redenen was het noodzakelijk om Ni-Cd-cellen te gebruiken in plaats van droge batterijen. Ten slotte werd de waterdichtheid beproefd door een slagregenproef en een verblijf van 28 dagen in een omgeving van zeewater.

Door het voldoen aan al deze beproeven is het apparaat geschikt gebleken voor tal van instanties, waar communicatie onder alle mogelijke weersomstandigheden moet plaatsvinden.

Wij hebben met het vorenstaande een korte beschrijving willen geven van dit product. Duidelijk is dat dit voor technici een onvolledig beeld is. Onze technici die er meer van willen weten kunnen hun hart ophalen aan de uitvoerige technische beschrijving die in het blad Elektronica voorkomt, nummer 454 van deze jaargang.

Het tafeltje

Een dezer dagen „groot alarm” in het bedrijf Maanweg; de afdeling van de platen-speler plus alles wat erop en eraan hangt moest met spoed het veld ruimen en verhuizen naar „1”. Nu geeft dit natuurlijk altijd de nodige consternatie, hoewel dit gebeuren reeds enige tijd om ons heen placht te geschieden en wij min of meer voorbereid waren.

Twee sterke mannen, Portugezen, gingen naar beneden om vast orde te scheppen. Nu bevonden zich enige tafels in de vuurlijn, die hoog nodig verplaatst dienden te worden en die, uitgezonderd een normaal werktafeltje, alle nog voorzien waren van wikkelapparaat, die in de wandeling als „nogal looilig” betiteld worden. Na veel gehijg en gezeul stonden deze laatste objecten echter aan de kant en restte alleen het kleine tafeltje nog. Hier begonnen echter de moeilijkheden. Het ding bleek met geen mogelijkheid te worden wijken, het liet zich niet lichten of verplaatsen, tot grenseloze verbazing van de twee worstelaars, wat, hoewel voor ons onverstaaenbaar, toch duidelijk uit hun conversatie viel op te maken.

Een sluiptocht om het tafeltje, dat aan alle kanten bestreken en bezet werd, leverde geen resultaat op. Twee storen figuren inspecteerden de tafelpoten om erachter te komen of het ding soms aan de vloer vastgegoten zat, wat niet het geval was. Ten slotte werd de baas erbij geroepen. Die mocht ook eens met het tafeltje worstelen. Ook dat draaide op niets uit. Toen bracht een nogmaals nauwkeurige inspectie de oplossing. Het tafeltje was van kincklaar staalplaat van zo'n 20 mm dik, geniepig gecamoufleerd met een stukje linoleum.

Het staat op z'n nieuwe plaats en wij weten nu precies waarom het zo zwaar is.

J. van den Berge

Langs deze weg groeit ik allen die ik niet persoonlijk de hand heb kunnen drukken en wens hun het allerbeste toe.

M. Eekhof

De heer Zaalier stelde dat het niet de bedoeling is de medewerkers bij overgang naar ander werk er financieel op achteruit te laten gaan. Bij functiewijzigingen komt uiteraard ook de wachttijd wat meer om de hoek kijken. Weliswaar is de betaling van wachttijd in de CAO geregeld, maar de directie heeft toch een 3-tal personen, waaronder een lid van de OR, opdracht gegeven te bekijken of onder deze bijzondere omstandigheden mogelijk een aanvullende regeling noodzakelijk is.

Ten slotte memoreerde de heer Zaalier dat deze week met de werknemersorganisaties is afgesproken binnenkort besprekingen te openen over de toekomstige arbeidsvoorwaarden van Van der Heemers, speciaal van hen die onder onze beide CAO's vallen.

De voorzitter zegde toe in de installatievergadering van de nieuwe ondernemingsraad op 4 oktober a.s. een beslissing te nemen over het tijdstip waarop in 1967 met vakantie zal worden gegaan.

In het bovenstaande hebben wij de belangrijkste punten uit deze vergadering weergegeven. Wij willen hier nog aan toevoegen dat na de inleiding van de heer Zaalier uitvoering en openhartig van gedachten werd gewisseld over de gang van zaken en het toekomstbeeld van ons bedrijf.

Aan het eind van de vergadering riep de heer Baurdoux de medewerking van alle OR-leden in om het personeel duidelijk te maken dat wij voor het huidige productieprogramma nog steeds gebruik hebben aan directe medewerkers, dat zijn degenen die onze producten vervaardigen. Ik vraag u hen door te geven wat de heer Zaalier en ik u vandaag hebben verteld.

AAS, KONING, VROUW

Op 5 september gaat de Klaviersvereniging Den Haag weer de kaarten opnemen. Onze leden kunnen vanaf die datum weer terecht in onze vertrouwde kantine; niet alleen zij, maar ook nieuwe leden zijn van harte welkom.

B. Schreuders

Bedankt

Hierbij zeg ik ook namens mijn vrouw dank aan chefs, bazen en collega's en ook oud-collega's uit de Kastenfabriek voor de vele attenties en belangstelling tijdens mijn ziekte onderwonden.

A. Th. van der Wanssem,
Mechanische Afdeling Elektronica

Hierbij zeg ik allen hartelijk dank die mij tijdens mijn ziekte niet hebben vergeten.

J. Coster, Onderhoudsdienst

Redacteur: C. Schrevel
met medewerking van
meij. R. C. Hartsuiker, Den Haag
N. J. M. Noordendorp, Den Haag

Redactie-adres:
Postbus 1060, Den Haag
Telefoon (070) 81 43 11, toestel 429

het V.D.H.-tje

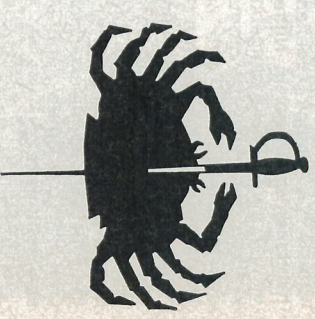

Nr. 903

16 sept. 1966

WEEKLIJKS VERSCHIJNEND PERSONEELSORGaan VAN VAN DER HEEM N.V. DEN HAAG EN SNEEK

Bestrijdt het leed Dat kanker heet

Wat

maakt

een cent

nu uit?

Dat is tegenwoordig een gangbare opmerking. Trouwens, wat kan je nog voor een paar centen kopen, letterlijk centen, bedoelen wij. Toch is er een instantie in ons land die zich voor een cent interesseert. Dat is het Koningin Wilhelmina fonds. Dit fonds heeft zich tot taak gesteld op zo breed mogelijke basis een van de ernstigste ziekten die er bestaat, de kanker, te bestrijden. Hiervoor is enorm veel geld nodig. En nu gaat er om hoe het Koningin Wilhelmina fonds van die ene cent wil komen tot dat grote bedrag dat voor de kankerbestrijding nodig is.

De oplossing is, wij zouden bijna zeggen, even eenvoudig als geniaal. Als iedereen wekelijks van het loon 1 cent afdraagt, dan is dat — om een rond bedrag te noemen — f 0,50 per jaar. In een bedrijf van 2.000 mensen betekent dat per jaar f 1.000,— en met dat bedrag — hoewel de kosten zeer hoog zijn — kan het Koningin Wilhelmina fonds heel wat doen.

Reeds enkele jaren voert het fonds propaganda in bedrijven om wekelijks die ene cent voor zijn werk te bestemmen en kennelijk met succes, want in 1964 werd op die manier f 438.000,— bijeengebracht.

Vervolg pag. 4 kolom 3

Schip moet zeilen

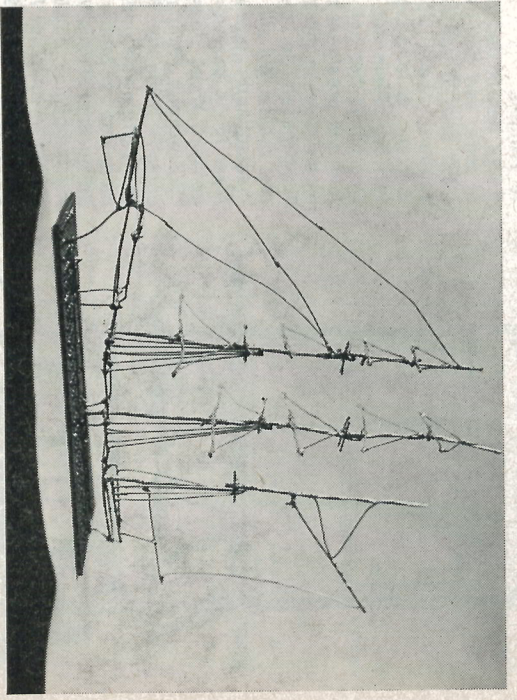
Er is werk in overvloed

Bij gesprekken over ons bedrijf hoor je vaak opmerkingen als: Wat gaan ze nu doen bij Van der Heem? of: Blijft er werk genoeg? of: Zou ik er niet minder van worden?

In deze tijd, waarin er in ons bedrijf veel verandert, misschien moeten wij wel zeggen: veel moet veranderen, zijn dergelijke opmerkingen heel begrijpelijk. Veranderingen maken velen van ons onrustig. Iedereen wil graag weten waar hij aan toe is en daarom zo gauw mogelijk de veranderingen achter de rug hebben. Daarvoor moet de leiding begrip hebben. Maar de directie mag ook begrip van u vragen voor het feit dat een organisatie waar een paar duizend mensen werken niet in een handomdraai kan worden aangepast aan een andere situatie. Daar is tijd voor nodig; eigenlijk veel tijd, wil men het althans goed doen.

Een ding is in ieder geval zeker, namelijk dat in de fabriek te Den Haag voor verschillende montagewerkzaamheden dringende mensen nodig zijn, opdat Van der Heem aan zijn orderverplichtingen kan voldoen.

Er zijn in overleg met de Ondernemingsraad regelingen in voorbereiding om teruggang in loon bij overgang naar ander werk te voorkomen. In de handarbeiderssector is er dus werk in overvloed, zelfs in die mate dat wij nog graag tientallen nieuwe medewerkers zouden willen aantrekken. Indien u ons daarbij behulpzaam wilt zijn door uw relaties op de werkmogelijkheid bij ons bedrijf attent te maken, zijn wij u daarvoor zeer erkentelijk.

Dit is een zeer fraai werkstukje van de soldaarschool bij Van der Heem Den Haag. Onder leiding van de heer G. H. Wichers kan hier 6 leerlingen tegelijk het goed solderen worden bijgebracht. Men begint met het plaatsen van weerstanden volgens het work-factor systeem, om het tweehandig werken. Daarna beginnen de lessen in het solderen. Maximaal 4 à 5 dagen duurt de opleiding, die de heer Wichers nu al aan vele werknemers van verschillende nationaliteit heeft gegeven en die wordt bestolen met het maken van een werkstukje naar eigen fantasie.

Open brief aan Philips

Beste collega's,

Ter gelegenheid van het 75-jarig bestaan van de N.V. Philips' Gloeilampfabrieken heeft het personeel in Nederland als geschenk een belaird aangeboden. Deze 61 klokken, waarvan de grootste klok een doorsnee heeft van 1,75 meter en de kleinste een doorsnee van 18 cm, zullen hoog boven wegen en huizen in het noordwesten van Eindhoven hun spel spelen. Hun klanken zullen zweven over de drukke stad en neerdalen in het park aan de voet van de unieke klokketoren, die door zijn bijzondere vorm al van ver de aandacht trekt.

Enkele weken geleden kreeg ik van de redacteur van dit personeelsorgaan het verzoek om ter gelegenheid van het 75-jarig bestaan van uw bedrijf één pagina van dit nummer te wijden aan dit jubileum. Aangezien deze redacteur tevens mijn chef is, had het verzoek iets van een opdracht, waardoor het moeilijk werd „neer“ te zeggen. Ik had weinig bezwaar. De opdracht en het verzoek trokken mij wel aan. Philips' persbureau werd opgebedd en met enkele dagen had ik een stapel documentatie op mijn bureau om „U“ tegen te zeggen.

Een half uur geleden draaide ik mijn eerste velleite kopi-papier in mijn machine met de opzet voor onze lezers een historisch overzicht samen te stellen over het ontstaan en de groei van uw bedrijf. Toen ik het eerste kantje tekst nog eens overlas, bekramp mij een gevoel van wrovel: jaartallen en feiten; het leek ergens meer op een „bidprentje“ dan op een artikel ter gelegenheid van uw feest. En daarom ligt het resultaat nu in de prullenmand. In plaats van het artikel over uw geschiedenis leek het mij gewoon leuker om op deze pagina in een soort open brief aan u zo maar wat gedachten te spuien, die mij als Van der Heemmer en als Nederlander bekruipten bij het 75-jarig bestaan van Philips. Ik weet niet of u deze brief ooit onder ogen zult krijgen, maar misschien komt althans een klein aantal van u er op de een of andere manier toch nog iets van aan de weet.

Als ik in mijn herinnering duik dan combineer ik in de eerste plaats „Philips“ met „radio“. Zo in de jaren '29 of '30 hadden wij thuis zo'n apparaat, waaruit nooit meer gehoorde klanken kwamen als: „wij pauzeren nu voor versterking van de zender“. Dat was de tijd, als ik mij goed herinner van zenders als Daventry; en als een revue van Buziau uit Amsterdam in de huiskamer kwam of Han Hollander een voetbalwedstrijd versloeg, dan moest je met je oor in de luidspreker kruipen.

De jaren gingen voorbij, jaren, waarin, zoals ik nu weet, door u bijzonder hard en met succes werd gewerkt om uw bedrijf in binnen- en buitenland uit te bouwen. De oorlog kwam. Naast de vele andere herinneringen uit die jaren komt bij mij vooral scherp naar boven de verslagenheid die zich van ons meester maakte toen wij hoorden, dat de Philips fabrieken waren gebombardéerd. 17 september 1944 bracht voor u in Eindhoven en voor mij in Nijmegen de bevrijding. Hoewel kracht en inspiratie hebben wij in de resterende, toch nog wel moeilijke maanden niet geput uit die stemmen uit Eindhoven van Radio Herrizend Nederland? Is het vreemd te veronderstellen dat u hierin een bijzonder werkzaam aandeel heeft gehad?

De militaire dienstplicht bracht mij naar Indonesië. En zelfs daar in het verre Semarang aan de noordkust van Java was er het contact met uw bedrijf in de vorm van de eerste na-oorlogse tropenapparaten. Simpel van vormgeving weliswaar maar o zo belangrijk in de vaak lange uren van verveling die je op je tampat doorbracht. Na mijn diensttijd kwam ik bij Van der Heem terecht. Geen wonder dat het al ERRES werd wat de klok sloeg. Of neen, toch niet. Om helemaal eerlijk te zijn moet ik bekennen dat, sinds '41's jaar gelooft ik, een Philips messenslijper mijn snij- en knijpgereedschap op scherpe houdt, om van de gloeilampen nog maar te zwijgen.

En zo ben ik dan ook sedert enige maanden, zij het niet in naam dan toch wel in feite, een der uwen geworden.

„Wat doet je dat als Van der Heemmer?“ zult u zich misschien afvragen. Als ik zou zeggen: „Niets“ dan zou ik bezijden de waarheid zijn. Daarvoor heb ik, en velen met mij, te lang onder de inspirerende leiding van mijnheer Leo en mijnheer Jan van der Heem een steentje bijgedragen aan de uitbouw van ons bedrijf.

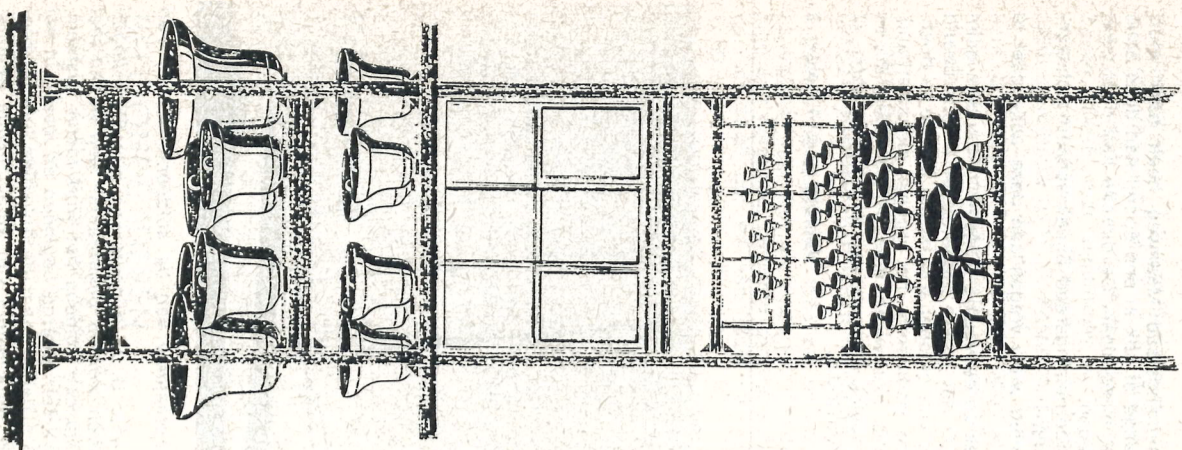
Daarom is het ook niet zo verwonderlijk dat het ons toch echt wel iets deed toen uw president-directeur in zijn televisie-interview mededeelde dat wij onder eigen naam in uw geleideren waren opgenomen, mede om hun nagedachtenis te eren. Toegegeven, de volgende dag hebben wij er vrij stoer over gedaan, alsof het ons niet raakte. Wij zijn misschien wel eens een beetje té bang, dat in onze zakelijke maatschappij ledere gevoeligheid als „sentimenteel“ zal worden algedaan. Maar in de beslotenheid van de eigen huiskamer heeft het velen van ons wél geraakt. Wees daaraan overtuigd.

„Wij worden Philips“ mag in de beginndagen ongelovige, verbaasde, soms zelfs ontzette gezichten hebben veroorzaakt: „wij zijn Philips“ begint zo langzamerhand een vertrouwde gedachte te worden. Misschien nog niet helemaal en op alle fronten maar dat zal binnen korte tijd wel het geval zijn.

En nu gaat u feestvieren. Een feest dat wij slechts in gedachten mee kunnen vieren. Wij hebben er begrip voor dat wij buiten de feestzaal slechts kunnen luisteren en kijken naar het feestruime binnen. Het is u van harte gegund!

Maar misschien mogen wij toch even bij u binnenkomen om u én als Nederlanders én als Van der Heemmers de hand te drukken en u geluk te wensen met datgene, wat u met hoofd en hand in de afgelopen jaren tot stand hebt gebracht. En straks als de feestjurilandes zijn verschrompeld, de viaggen zijn gestreken, ergens een rasje bier verschaald in een vergeten glas staat, dan gaat u op weg naar de volgende mijlpaal in ons gezelschap. Wij hebben de pas al veranderd.

Met Haagse groeten,
een Van der Heemmer.

Op dinsdag 6 september jl. ving om 11.00 uur v.m. de vergadering aan van de Sneeker Ondernemingsraad, die belooftde een bijzondere inhoud te krijgen, niet zowaer vanwege de besluiten die daar te verwachten waren, dan wel vanwege de in vele opzichten nieuwe situatie.

Allereerst vond de persoonlijke kennismaking plaats met de nieuwe directeur, Ir. J. W. Baurdoux, waarna de nieuw benoemde leden geïntroduceerd werden bij de voorzitter, Ir. P. G. Zaaijer, en de andere aanwezige statleden.

De voorzitter verwelkomde in zijn openingswoord de leden van zowel de oude als de nieuwe Ondernemingsraad. Het speet allen dat de heer De Vries door ziekte verhinderd was de vergadering bij te wonen.

Na de behandeling van de notulen van de vorige vergadering, installeerde de voorzitter de nieuwe leden en sprak een woord van dank bij het afscheid van de niet herkozen leden. De heer Zaaijer herinnerde aan de totstandkoming van de eerste Ondernemingsraad te Sneek op 28 mei 1964. Terugziende op de geschiedenis van de vestiging werd geconstateerd dat in zulk een korte tijd een zo grote wijsseling in de ontwikkeling en de plannen ervan heeft plaatsgevonden. Met genoeven herinnerde hij aan de steer van enthousiasme waarmee de vestiging

Sneek is gestart en waarmee de nieuwe fabriek zich door de kinderziekten heeft heengeworfeld. Dat deze inpassing binnen het Van der Heem-verband niet heeft mogen leiden tot een ontwikkeling overeenkomstig de verwachtingen, mag zeker niet geweten worden aan de inzet van leiding en personeel van deze fabriek. Een aantal factoren buiten hun macht heeft ertoe geleid dat Van der Heem uiteindelijk aansluiting bij machtere vrienden heeft moeten zoeken. Een aantal consequenties volgt hieruit, in het bijzonder ook ten aanzien van het fabricageprogramma van deze fabriek.

De heer Zaaijer behandelde voorts de stappen welke momenteel in Den Haag worden ondernomen ten behoeve van de inpassing in het Philips concern en enkele verschuivingen die in verband hiermede voor enige afdelingen aan de orde zijn.

Gebruikmakend van de door de voorzitter geboden mogelijkheid om naar aanleiding van zijn uiteenzetting enige vragen te stellen, gaven verschillende leden hun gedachten over onder andere de wijze waarop van de kant van de Ondernemingsraad positieve en gerichte bijdragen zouden kunnen worden verleend. Zeker werd een goede informatie, voor zover in de periode van verkenning een bestudering mogelijk was, als zeer belangrijk beschouwd. Het vertrouwen werd uitgesproken dat de goed geoutilleerde fabriek met een zo waardevolle productiecapaciteit, in de zich ontwikkelende plannen binnen het concern een duidelijke plaats zou innemen. Bij de lopende besprekingen is steeds een open oog gehouden voor de mogelijkheden van de fabriek als geheel en evenzo voor de belangen en verwachtingen van het gehele personeel. Zowel de positie als opleidingskansen van de werknemers blijven punten van direct belang.

Bij de verdere behandeling van de agenda volgde de verkiezing van de heren W. Harder en H. Feenstra tot respectievelijk secretaris en 2e secretaris. Verder werden

O.R. SNEEK HEEFT NIEUWE BEMANNING

INSTALLATIEBIJeenKOMST en VERGADERING van de Ondernemingsraad Sneek.

Afscheid van de heengangende ondernemingsraadleden en installatie van de nieuwe Ondernemingsraad bracht deze groep personen uit Sneek en het hoofdkantoor in Den Haag bijeen. Het zijn v.l.n.r. staande: de heren J. Zwiers, P. ten Pierick, J. D. van Dijk, A. H. Woonings, P. Fennema, W. Harder, K. Visser, Ir. J. W. Baurdoux, Ir. P. G. Zaaijer, Ir. H. Borleffs, P. Anders, A. D. van der Kade, K. J. van Duren, H. Feenstra en O. Roorda; zittend: J. Batstra, E. van der Hoek en P. Hiemstra.

benoemd in de volgende commissies:

- de heer A. H. Woonings
- arbeidszaken maandloners
- de heer P. Hiemstra
- arbeidszaken uurloners
- de heer E. v. d. Hoek
- ziekentooft
- de heren J. Zwiers en E. L. Christians
- tariefcommissie
- de heer A. H. Woonings
- ondersteuningsfonds Sneeker aangelegenheden
- de heer W. Harder
- classificatiecommissie Sneeker aangelegenheden
- de heer O. Roorda
- (benevens de niet O.R.-leden J. D. van Dijk, J. de Vries, J. P. de Heus)
- ontspanningscommissie
- de heren P. Fennema en A. Huizinga
- veiligheidscommissie

Blijkens een gebouwen enquête is de bestelling voor het oprichten van een personeelsvereniging groot. Op voorstel van de leden van de raad ging de directie akkoord met de oprichting van de personeelsvereniging.

De toestand van de bushalte van de N.T.M., richting Heerenveen, vraagt volgens de raad om het plaatsen van een zogenaamd Abri („Trambuisje“). De voorzitter, mede geïnsponeerd door de op dat moment gierende westenwind, stemde gaarne in met dit advies. Er zullen stappen worden ondernomen om de realisatie van

deze wens te bevorderen.

Het onderwerp „vakantiespreiding“ gaf stof tot een ruime gedachtenwisseling. Nader bestudeerd zal worden in welke mate de vaststelling van de vakantiege-lijk moet zijn voor de bedrijven Den Haag en Sneek; de voorzitter zegde toe ten aanzien van dit punt zo spoedig mogelijk een beslissing te nemen, bij voorkeur na eventueel gezamenlijk overleg met de Ondernemingsraden.

Het huidige saldo van de boeketpot zal worden benut voor de commissie Ziekentooft.

Een vraag over de mogelijkheid tot het ontvangen van de „Philips Koerier“, leidde tot de informatie dat momenteel het totaal der inpassingsaspecten onderwerp van studie is. Zo is er reeds contact met de vakorganisaties over het pakket arbeidsvoorwaarden. Men hoopt zeer tijdig, vóór het verstrijken van de lopende Van der Heem c.a.o. (1 april a.s.) hiermede gereed te zijn.

De veiligheidscommissie werd door de bestelling van punt 12 der agenda een re-glement rijk.

Bij de rondvraag kwamen nog enige kleine punten aan de orde.

De vergadering werd besloten met een bemoedigend woord van de directie: een beroep op het personeel werd gedaan om onverminderd zijn beste krachten te geven ook in de komende periode van geldelijke overschakeling.

Waar

U zult het niet geloven, doch het was inderdaad een vreemde gebeurtenis. Zo'n voorval, waarbij de werkelijkheid de fantasie overtreft.

Een kennis van mij moest voor een of andere bespreking in Amsterdam zijn. Door speling van het noodlot, althans voor die kennis, had een circusdirecteur het onzellige idee geopperd zijn ganse garde-robe aan het Amsterdamse publiek te etaleren.

Een grooise optocht van artiesten en al-lehrande dieren, voorafgegaan door het felle geschetter van het muziekkorps, liep schuiflend door het drukke gekroel van de Amsterdamse binnenstad. Een jong, nogal speels oflantje stoot de rij. Mijn kennis had zich na veel gewumm met zijn auto vlak achter de stoet gemanoeuvreerd en reed er langzaam achteraan.

Op een bepaald moment liep er in de voorhoede van de stoet kennelijk iets mis, want plotseling stopte de karavaan. Met als gevolg, dat die kennis in zijn auto wel snel reegeeerde en rende, doch helaas niet kon voorkomen, dat het trivole oflantje met zijn achterpootje tegen de bumper van de auto stootte. Uit de dressuurlenzen meende Jumbo zich te herinneren, dat dit tikje tegen zijn achterpoot bete-

kende, dat hij moest gaan zitten. Maar waarop? ... U raadt het al ... De dinbelijke ingedrukt.

Enfin ... dat was nog het ergste niet. De schade werd geregeeld en mijn kennis vervolgde zijn weg in zijn gehaxende auto.

Na zijn voor ons niet interessante bespreking ging die kennis weer op weg naar huis. En nu zult u me niet geloven, maar nu pas begon de ellende goed. Want wat was het geval? Hij raakte betrokken bij een kettingbotsing, althans het had er alle schijn van. Mijn kennis zag vóór zich zo'n vijf, zes auto's tot stilstand te brengen. Doordat hij met zijn wagen vlak achter de ravage stond en zijn auto duidelijke sporen vertoonde van een ongewenste aanraking, meende de snel ter plaatse

gebeurd

aanwezige verkeerspolitie, dat ook mijn kennis bij het ongeval betrokken was.

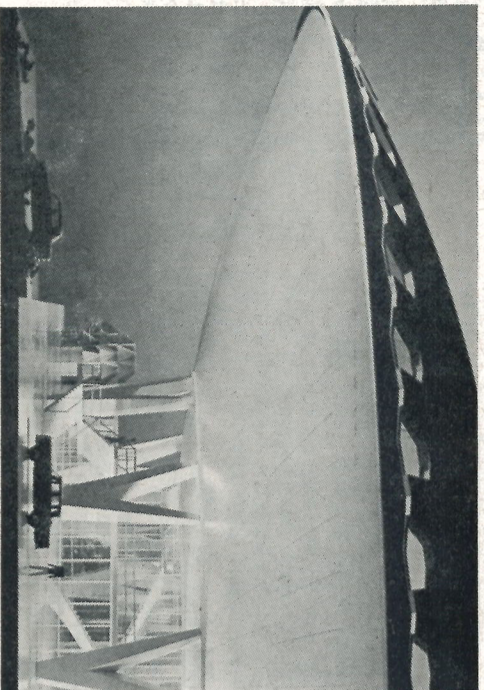
Een volllverige politiemann, met getrokken verbaarbboekje, begon de gebruikelijke vragen te stellen. De toch al nerveuze man trachtte de wetsdienaar te overtuigen, dat de schade aan zijn wagen niet door de botsing was veroorzaakt, doch, zoals hij zich minder gelukkig uitdrukte, door een oflant.

De stoere dienaar van Hermandad fronsde zijn voorhoofd in diepe rimpels, keek ernstig in de pupillen van „zijn slaachtoffer" en meende een shock te constateren. Kalmerend, doch gedeceideerd werd mijn kennis aangeraden zich vooral rustig te houden, waarna hij zijn collega verzoocht de Geneeskundige Dienst te bellen. En hoe mijn ongelukkige vriend ook bezwoer, dat een oflant op zijn auto had plaats genomen, hij werd op de brandard geleegd en naar het ziekenhuis vervoerd.

Daar kon men niets ontdekken en ook een bloedproef leverde geen aanwijzing op. Zekerheidsshalve werd hij toech maar een dag en een nacht in observatie gehouden en daarna naar huis gestuurd. Mijn kennis kan geen oflant meer zien.

J.S.

E V O L U O N

Bij het 75-jarig bestaan is door Philips in Eindhoven een permanente expositieruimte gebouwd, die de naam *Evoluon* heeft gekregen. Het *Evoluon* wordt geen museum en het wordt nog minder een expositie van Philips-producten. De bedoeling is een beeld te geven van de mens in zijn relatie tot de techniek en ook van de techniek in zijn relatie tot de mens. Het een en ander is aan een voortdurende vooruitgang, aan een evolutie onderhevig. Vandaar de gekozen naam: *Evoluon*.

In het gebouw bevinden zich drie concentrische balkonrings waarvan de grootste 250 m lang is en even breed als een hoofdverkeersweg. Een lift brengt de bezoekers naar de derde ring en daarna gaan ze via trappen naar beneden. Op de

hoogste ring wordt aandacht besteed aan de samenleving en de techniek. Achtereenvolgens vindt men hier de afdelingen: Leven en gezondheid, Gerieflijkheid in huis, Ontspanning, Leren en weten, Communicatie en verkeer en Elektronica ten dienste van de nijverheid. Het wetenschappelijk onderzoek is ondergebracht op 2 uitstekende balkons.

De tweede ring is gewijd aan de technologie. Hier kan men zich verdiepen in de gebouwen van trillingen en geluid, licht en verlichting, materie, het elektron, apparaten en systemen en fabricage- en productiebeheer.

Op de onderste ring ten slotte wordt in 4 sectoren een beeld gegeven van de ma-

Kankerbestrijding (Vervolg)

Wilt u meer weten over de kankerbestrijding, dan kunnen wij u aanraden het boekje getiteld „Het ABC van de kanker-voorlichting" te lezen. Het bureau Voorlichting van het Koningin Wilhelmina Fonds zal het u graag verstrekken. Zo blijft uit dit boekje dat er bij een aantal mensen door onwetendheid een te grote angst voor deze ziekte heerst, terwijl anderen over deze ziekte denken als gold het een eenvoudige verkoudheid. Hoe het zij, het Koningin Wilhelmina fonds rekent er graag op dat u allemaal meedoet.

Bij dezen betuig ik mijn dank voor alle blijken van medeleven bij het overlijden en de begrafenissen van mijn

P. J. Hupkens, ATB Telco.

nier waarop Philips de mogelijkheden van de techniek beunt.

In de onderbouw van het restaurant bevindt zich nog het Voorspel der techniek. Dit is vooral een eldorado voor jonge mensen. Tal van demonstratie-modellen die een grote mate van zelfwerkzaamheid vragen zullen ongetwijfeld ook de aandacht van ouderen boeien.

Samenvattende kan men zeggen, dat het *Evoluon* een permanente industriële tentoonstelling is, die nadrukkelijk niet de bedoeling heeft een productieshow te zijn. De opzet is bij het publiek begrip aan te kweken voor de mogelijkheden die de evolutie van techniek en wetenschap in alle sectoren van het maatschappelijk leven biedt.

het V.D.H.-tje

VAN DER HEEBEM

Nr 904
23 sept. 1966

WEKELIJKS VERSCHIJNEND PERSONEELSORGaan VAN VAN DER HEEM N.V. DEN HAAG EN SNEEK

RICHTINGAANWIJZERS

Op deze en de volgende bladzijde van ons blad hebben de erkende werknemersorganisaties en ook de Vereniging voor Hoger Personeel hun visie gegeven op het werk van de Ondernemingsraad, en wel speciaal omdat 28 september a.s. in het Haagse bedrijf de verkiezingen voor een nieuwe Ondernemingsraad zullen plaatsvinden. Wij hopen dat u met belangstelling van deze artikelen zult kennisnemen en er een aansporing inziet straks met aandacht uw stem uit te brengen.

ANMB JUUST NU STERKE O.R.

Herfst in de stad

Hoe is de ontwikkeling van de gedachte in het hele land over dat onderwerp? Alleen maar vragen die steeds een antwoord behoeven.

Niet vergeeten mag worden het werk, dat wordt verricht in de verschillende commissies en fondsen. En evenmin het werk in verband met persoonlijke moeilijkheden van de werknemers. In het verleden zijn wel eens ontslagen voortkomen door invloed van de O.R.!

Een andere en belangrijke taak van de O.R. is het inlichten van het bedrijf en de stemming en toestanden in het bedrijf en het inlichten van het personeel over de bedoelingen der maatregelen van de directie. De voorlichting aan het personeel is door de snelle opeenvolging van de gebeurtenissen de laatste maanden wat in de verdrukking gekomen. Voor de nieuwe O.R. een taak om daarin verbetering te brengen.

Het is daarom van het grootste belang kandidaten te kiezen, die niet alleen de directe duidelijk kunnen maken wat zich in het bedrijf afspeelt, maar die ook in staat zijn kritische vragen te stellen of suggesties en voorstellen te doen. Daarvoor is een bepaalde scholing nodig en men moet zich ieder ogenblik over alle mogelijke zaken kunnen laten voorlichten.

Is een bepaalde zaak al eens in een ander bedrijf aan de orde geweest en zo ja, hoe is die daar opgelost? Was die oplossing bevredigend of kan het beter?

M. Reimerink.

Waarom lijst 11?

Het is inmiddels weer drie jaar geleden dat u de thans bestaande ondernemingsraad hebt gekozen.

Als wij eens achterom kijken, dan constateren we direct dat de tijd hard is gegaan. Dat echter niet alleen. Ook de situatie bij Van der Heem N.V. is sinds 1963 sterk gewijzigd.

Tweemaal kwam de onderneming in de publieke belangstelling. Evenzovele keren greep dit diep in op de positie van de werknemers.

Beide keren werd de ondernemingsraad op de hoogte gesteld van de veranderingen, die betrekking hebben op de fusie met Indola en later de overgang van het bedrijf Maanweg naar Philips.

U deed 3 jaar geleden een keus op de toen gestelde kandidaten. Uw keuze was goed, want de gekozen leden hebben alle zaken, voorzover dat in hun vermogen lag, op de juiste wijze trachten te behartigen.

Drie jaar geleden schreven wij „Voor C.N.V. en K.A.B. (thans N.K.V.) is het ernst met de O.R.-verkiezingen“.

Dit willen wij ook nu weer schrijven. Aan het verzoek van uw directie, om kandidaten te stellen, hebben de organisaties, aangesloten bij het N.K.V. en C.N.V., graag willen voldoen. Deze kandidaten zijn nu voorgedragen en aan u straks de keus, wie als gesprekspartner, namens u, zullen optreden. Waarom stellen de confessionele werknemersorganisaties kandidaten?

CMB St Eloy K.F.B.I.

Dat doen zij niet alleen omdat uw directie dit verzoekt of de Wet op de Ondernemingsraden daartoe regels stelt.

Het zijn redenen die diepere achtergronden hebben. De eerste reden, die tevens de belangrijkste is, heeft als uitgangspunt „overleg en samenwerking“.

Van het ontstaan af heeft de confessionele vakbeweging dit advies nagestreefd. Hiervan uitgaande biedt het werk van de ondernemingsraad vele mogelijkheden, die het belang van de gehele onderneming kunnen dienen. Openheid van beide partijen hierbij is een eerste vereiste.

Vervolgens mogen wij opmerken dat door middel van de ondernemingsraad, de werknemers dichter bij het bedrijfsgebeuren worden betrokken.

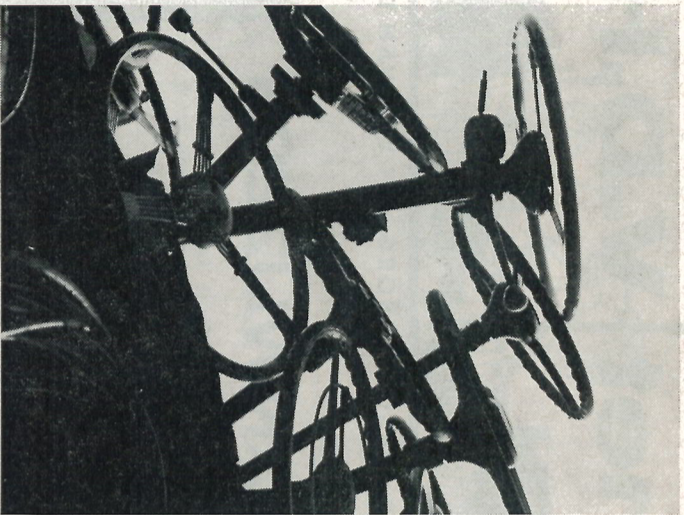
Mede via dit orgaan wordt uw directe geconfronteerd met en geïnformeerd over zaken, die het nemen van beleidsbeslissingen mogelijk maakt.

In bepaalde gevallen moet het niet uitgesloten worden geacht, dat door de ondernemingsraad een corrigerende werking op het beleid plaats heeft.

Ten slotte merken wij op, dat de kandidaten die wij stellen via hun lidmaatschap een stroom van informatie ontvankelijk maken.

Naast de voorlichting in de bondorganen, besteden de organisaties grote aandacht aan scholing en vorming.

De scholing heeft betrekking op sociale verze-kering, veiligheid, loontechnische en economische vraagstukken, ontslagrecht etc. In totaal zijn er door St. Eloy, K.F.B.I. en C.M.B.

Vrije geluiden

Hoewel de Vereniging Hoger Personeel Van der Heem als vereniging geen vrije lijst kan indienen, staat zij volledig achter de hieronder te noemen kandidaten. De 30 handtekeningen, benodigd voor het stellen van kandidaten voor deze vrije lijst, waren dan ook beslist niet moeilijk te verkrijgen, gezien onze organisatielag.

Hoewel reeds vanaf 1955 getracht is een niet aan de vakverenigingen gebonden H.P.-er in de Ondernemingsraad te krijgen, wordt de mogelijkheid daartoe ook nu gering geacht bij het huidige klusstelsel. Onze voorstellen tot wijziging der procedure hebben tot nu toe nog geen weerklank gevonden.

Wij zijn er van overtuigd dat een positieve bijdrage van het Hoger Personeel in het werk van de Ondernemingsraad constructief kan werken.

De aanbevolen kandidaten zijn: Lijstnummer: R. C. Vink, chef componeertgroep Telco. Sinds 1952 is er contact met Van der Heem, eerst als Marine Toezicht Aambou, dus als „buitenstaander“, daarna sinds 1961 in dienst van Van der Heem. Hij heeft een nuchtere kijk op alle problemen, maar tevens een veelzijdige belangstelling voor de mens en zijn werk.

C. Frateman, groepsleider bij het Arbeidstechnisch Bureau.
C. J. Krayenbrink, groepsleider afdeling Industriële Elektronica.
I. S. J. Noteboom, afdelingschef Laboratorium EZB-telecomunicatie.
W. Aarnoudse, afdelingschef Werkplaats Elektronica.
W. J. Vervloet, afdelingschef Na-

D. Nederveen bewerking.

IN MEMORIAM

Zondag 11 september overleed onze medewerkster, mevrouw J. Guichelaar, in de leeftijd van 45 jaar. Mevrouw Guichelaar, die in september 1964 bij Van der Heem in dienst trad, heeft haar taak als maatschappelijk werker en assistente

van de Medische Dienst slechts een half jaar mogen verrichten. In maart 1965 werd zij ziek, niet vermoedende dat dit tot haar heengaan zou leiden. Gedurende de tijd dat zij in nauwe samenwerking met de afdeling Personeelszaken haar werk mocht verrichten, ging haar hart vooral uit naar contacten met het personeel. Mede hierdoor heeft zij een goede verstandhouding met collega's, en personeel weten te bereiken. Haar verdere plannen en ideeën, die zij ongehuwd had, heeft zij echter niet tot ontplooiing kunnen brengen. Onze gedachten en gevoelens gaan uit naar haar familie, voor wie het heengaan een onherstelbaar verlies betekent.

J. D. van Dijk,

Sneek.

Dat Disney en de tekenstift

Voor de regelmatige lezers van ons persoonsorgaan, voor de oplettende man in de fabriek zijn de tekeningen van Ben Vroklage een bekend beeld. Deze medewerker van de afdeling Technische Dienst wordt vaak opgebeeld door iemand uit het bedrijf met een verzoek zoals: Zeg, wij hebben een illustratie nodig voor een programma: zou je die voor ons kunnen maken? Niet in de laatste plaats komen er dringende smeekbeden van de redactie, die bij een verhaal nog snel even een cartoon wil hebben. In dit artikelje willen wij het niet over de redactie hebben, nee, het gaat om de persoon van Ben Vroklage.

Van jongs af aan.

Als intervieweer begin je in negen van de tien gevallen met de vraag: Hoe is het allemaal begonnen? Ook krijg je in negen van de tien gevallen als antwoord: Ik doe dit al van jongs af aan. ... Inderdaad, Ben Vroklage tekent al van kindspeen af, gewoon omdat hij het leuk vindt. Om zich in zijn hobby wat meer te bekwaamen volgde onze cartoonist in Rotterdam tekenlessen tijdens de avonden; wij spreken nu over de jaren 1935—1936. Maak van de nood een deugd.

Onder moeilijke omstandigheden komt het talent beter tot zijn recht, zegt men altijd;

Dat kwam hij doen: 25 jaar constructief werk

In het jaar 1941 werd een nauwelijks meerderjarige H.T.S.-er door zijn nieuwe chef verwelkomd met de woorden: „Wat kom je doen?“

Toen dat duidelijk was, volgde: „Ik heb je helemaal niet nodig, want er is al een ander in die functie aangeworven!“

Als gevolg van diverse misverstanden en onduidelijkheden kon dit gebeuren en leek een groot probleem geschapen te zijn met de plaatsing van de heer C. H. Kok op het toenmalige Technisch Bureau.

Degenen die de heer Kok goed kennen, zullen wel kunnen raden wat hij toen gedacht zal hebben en hoe gauw hij „dan wel weer weg zou wezen“.

Dank zij het feit dat zijn chef toch direct wel wat in hem meende te zien, kwam, zat en bleef de nieuwe werknemer op 29 september 1941 toch maar bij Van der Heem.

Als tijdstudeeman en arbeidsanalist leerde hij het bedrijf kennen en 5 jaren later werd hij reeds benoemd tot chef van het toenmalige Gereedschapbureau; op 1 december a.s. kan hij zijn Intussen heeft de heer Kok zich laten kennen als een zeer bekwaam en nuchter constructeur en organisator, die systematisch en inventief denken kan.

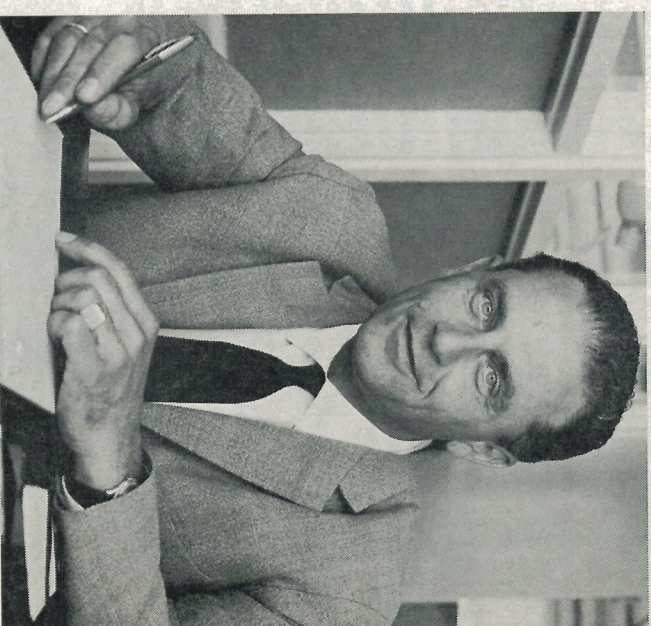
Als chef van een grote afdeling ligt zijn taak tegenwoordig voor een groot deel op leidinggevend gebied. Diep in zijn hart zou hij, gelooft ik, eigenlijk het liefst veel meer bezig willen zijn met typisch technische en constructieve problemen dan thans mogelijk is. Hier ligt een stuk problematiek van menig leider, die door verscheidene opvallende gaven genoemd wordt in een hogere functie, waarin hij niet meer voldoende creatief werkzaam kan zijn. Van bedrijfswege lijkt dan dat men het optimum van bundeling en combinatie van krachten nog niet bereikt heeft. 25 jaren waardewolwerk voor Van der Heem N.V. op het brede gebied van bedrijfsmechanisatie en van constructie van gereedschappen en zelfs van producten heeft de heer Kok thans achter

zo ook bij onze tekenaar. Met enkele verschillende arbeiders, evenals Ben in Duitsland tewerkgesteld, vormde de artistieke Nederlander een soort cabaret om zodoende de de andere collega's wat verstrooiing te kunnen geven. Naast zijn tekenhobby voelde Ben Vroklage ook veel voor muziek. Hij had zich zelf bekwamend in het piano-spelen, louter en alleen om het plezier. In deze tijd kwam ook deze aanleg van pas, want niet alleen werd er voor de „gevangenen“ getekend, maar ook gemusiceerd.

„Zo speelde ik onder andere met de guitarist Cor van der Linden, een broer van de zo bekende Dolf van der Linden. Ja, die piano was me een ding, zo'n tafeltlavier, een vierkant geval dat wij voor 300 Mark versierd hadden. Maar wij oogstten met ons cabaret veel succes. Uit die periode stamt eigenlijk ook mijn sneltoken-carrière. Wij trokken met onze groep naburige kampen af en verschaften velen plezier. Misschien daardoor is het gekomen dat onze groep de zaal is uitgegaan.“

In Nederland teruggekeerd, richtte Ben Vroklage de reclame-onderneming Mavro op: Maas en Vroklage; voor het publiek gaven zij als uitleg voor deze naam Moeder Artistiek Verantwoord Reclame Onderneming. Na twee jaar moest het bureau zijn activiteiten staken, mede vanwege de

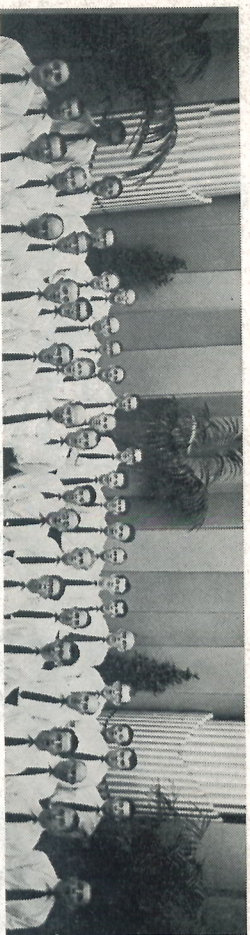
de rug; vele jaren van optimale ontplooiingsmogelijkheden zullen hopelijk voor Van der Heem N.V. nog volgen.

Dank zij een toevallige samenloop van omstandigheden kwam en bleef de heer Kok bij Van der Heem; dat het geluk toen met ons was, is thans duidelijk en is een felicitatie aan Van der Heem waard. De felicitaties voor de heer Kok kunnen op 29 september a.s. aangeboden worden in de kantine van de Kastenfabriek.

De wens, dat wij, in de nieuwe organisatorische verhoudingen nog vele jaren constructief zullen kunnen samenwerken, wil ik ook op deze plaats graag van harte naar voren brengen.

I. H. Borlefs.

Afgelusterd gesprek

Upgesjaagd door storm en regenvlagen zoekt ik in de pauze m'n heil in de Kantine Kastenfabriek. Toch wel een gezellig verblijf, vooral door die twee prachtige beschuldende pilaren met dat groen ertussen. Tussen met bakers koffie balancerende collega's door zoekt ik een plaatsje aan een der tafels.

Nauwelijks gezeten plofte een potige meubelmaker naast mij neer. Een volgende schoof bij met een „eet ze“ en zei daarna tot de ander: Zeg Jansen, wat heb ik gehoord, zijn jullie weer gaan zingen?

Ja, heb jij soms zin om mee te doen? Dat weet ik niet. Aan de ene kant lijkt het mij wel leuk, maar als ik dan weer naga wat m'n vrouw zegt als ik aan het galmen ben . . . .!

Heb je eigenlijk al eens in een koor gezongen?

Welnee. Of, toch wel, als kleine jongen in een kinderoeprette, totdat ik de baard in de keel kreeg.

Aan je stem te horen zou je bij de eerste of tweede tenoren terechtkomen.

Jij bent wel erg enthousiast, niet?

Man, het is een heerlijke hobby. Ik verlang altijd naar de zangavond en zo ver gaat het de anderen ook.

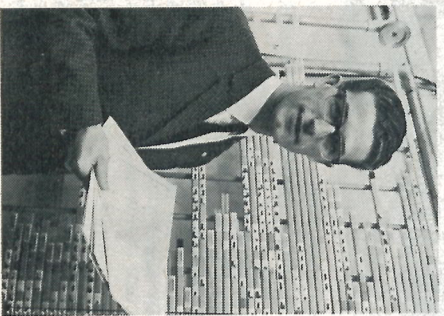
Vindt je vrouw het niet vervelend als je pas om kwart voor zeven thuiskomt?

Integendeel. Zij zegt vaak: Het is de enige avond dat je zingende thuiskomt als een heel ander mens.

Gekheid zeker.

Zonder flauwe kul. Na zo'n repetitie blijven die melodien nog urenlang in je gedachten. Moet je die steer voelen die het zingen, met anderen oproept en dan die uitdrukking op de gezichten.

Alle machtig Jansen, ik sta verstoerd. En wat zingen jullie dan wel?

Allerlei operanummers, liederen van Schubert, Schumann en van andere bekende en minder bekende componisten in Frans, Duits, Engels, Italiaans of Latijn.

En de uitspraak dan, gaat dat een beetje redelijk?

Daar zorgt onze dirigent voor, de heer Harry Holtman. Hij is van alle markten thuis, een allround musicus en daarbij zeer gevat en geestig.

Dat heb ik ook gehoord; leraar conservatorium, Zonnebloemprogramma voor de radio, organist en virtuoos op de piano. Geweldig is hij, ook als dirigent. Hij zingt alle partijen voor, dirigeert, speelt piano, zittende of staande en hoort iedere afwijking. Hij weet ons ook zo kernachtig op fouten te wijzen. Laatst zongen wij een lied over een vicoolte, waar iemand dromerig bijstond. „Veel te log en te zwaar, heren, u zingt over iets teers en lieflijks; zoals jullie zingen lijkt het wel een bloemkool“.

Ja, dat is wel duidelijk gezegd. Ik kan mij voorstellen dat jullie het doozonde zouden vinden als het koor wegens gebrek aan leden zou moeten verdwijnen. Dat zit er niet in. Wij hebben alle partijen bezet, maar er moeten nog wat leden bij. Wij zijn te kwetsbaar. Er is wel eens iemand ziek, iemand moet overwerken of heeft een cursus. Wij willen van 30 naar 50 man.

Noteer mij dan maar alvast. Jullie repeteren toch iedere woensdag in het Ontspanningsgebouw en direct na werktijd?

Zo is het. En als je nog collega's weet die er ook iets voor voelen, breng ze gerust mee.

Doordat iedereen opstond begreep ik dat de pauze verstreken was. Ik had geen fluit gehoord, zo was ik in de ban geraakt van die enthousiaste zanger. Misschien ga ik daar ook eens kijken!

Dalt Wisney (vervolg)

Naar Van der Heem.

Via Stokvis kwam Ben Vroklage in 1947 in dienst bij Van der Heem. Moest hij zich eerst tevreden stellen met montagewerkzaamheden, toen er intern een mogelijkheid op de tekenkamer geshapen was, kwam hij daar als technisch tekenaar terecht. Het werk had eigenlijk niet direct zijn voorkeur, maar hij kon in ieder geval de tekenstift weer hanteren. Daarvoor reeds trok Ben door een spijtprent op de werkzaamheden aan de band de aandacht van een voormalige redacteur van ons blad: de heer Kroon. Deze gaf Ben wat tekenwerk en toen dit bleek aan te slaan groeide het contact uit tot een regelmatige medewerking aan het personeelsblad. Ook op het terrein van de affiches had men in het bedrijf al gauw het oog gericht op tekenaar Ben.

Decors en Heemmasters.

Het zal niemand verwonderen dat bij het vervaardigen van de decors voor de Bonte Avond bij Van der Heem ook een beroep werd gedaan op het palet en penseel van onze tekenaar. Zo schilderde hij ter gelegenheid van de opening van het Ontspanningsgebouw aan de Saturnusstraat Den Haag in 1952 al vol enthousiasme de decors voor de Bonte Avond en in 1963 was hij met zijn 60 m² achtergrond nog niet uitgeschilderd.

Naast de activiteiten op papier en limen bleef hij ook de muzikale noot hooghouden en zo zien wij hem nog vaak gehuld in een rood vest achter de vleugel wanneer onze bedrijfsband DE HEEMMASTERS een avond verzorgen, terwijl wij hem weer in een geheel andere gedaante kunnen aanschouwen als hij als Dalt Wisney een staalfabriek sneltaken of anderszins avonden voor bejaarden of anderszins. Getooid in een vreemdsoortig rokkostuum en met de inspiratiehoed op het hoofd amuseert hij zijn publiek op een kostelijke wijze.

Wij je in een bedrijf als het onze een begrip worden, dan zul je toch ergens door moeten opvallen. Ons begrip Ben is er gekomen door al die cartoons, werktekeningen, programma's, sulkerzaksjes, reclames voor interne zaken en klaviernootjes die zonder wrok in de verschillende lagen van ons bedrijf worden gezien en gehoord.

J.S.

Als IVOK-leerling trad de heer J. Uytendwillegen 1 april 1954 in dienst van Van der Heem. Den Haag; thans — 12½ jaar verder — oefent hij de functie van planner op het Bedrijfsbureau Telco uit. Een prettige jubileumdag op 1 oktober wensen wij hem toe.

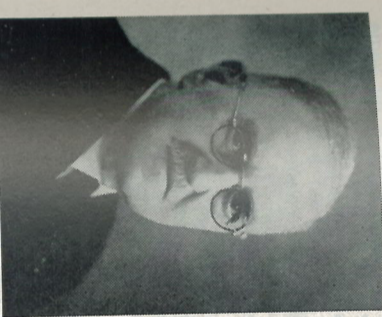
De heer D. A. Vreugd heeft zich 12½ jaar op de afdeling Nabe-werking Den Haag; thans is hij als badloper op de afdeling Galvano werkzaam. 29 september a.s. zal het een feestelijke dag voor de heer De Vreugd worden, naar wij hopen.

het V.D.H.-tje

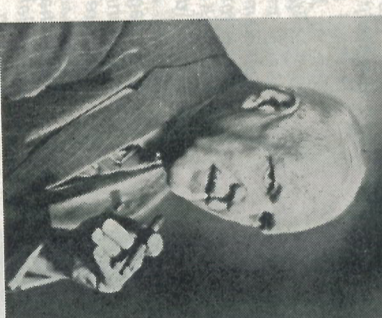
VANDER HEEM

Nr. 905
30 sept. 1966

WEKELIJKS VERSCHIJNEND PERSONEELSORGaan VAN VAN DER HEEM N.V. DEN HAAG EN SNEEK

Dr. Ir. G. L. F. Philips

Dr. A. F. Philips

75 JAAR PHILIPS IN VOGELVLUCHT

De grondleggers van de N.V. Philips' Gloeilampenfabrieken te Eindhoven zijn Gerard Leonard Frederik Philips en Anton Frederik Philips, respectievelijk oudste en jongste zoon van B. F. D. Philips, bankier te Zaltbommel.

Al vóór 1890 begon Gerard Philips, werktuigkundig ingenieur met bijzondere belangstelling voor elektrotechniek, met experimenten ter vervaardiging van een kooldraadlamp. In 1890 besloot hij een lampenfabriek te beginnen, waarvoor zijn vader hem het nodige beginkapitaal verschaftte in Eindhoven werd een stilgelegde textielabriek gekocht. Voor een bedrag van f 12.150,— kwamen zij in het bezit van een gebouw van 18 x 20 meter, een stoommachine van 60 P.K. en een terrein van 1.211 m².

15 mei 1891 werd de vennootschap „Philips en Co.“ opgericht, met een beginkapitaal van f 75.000,—. Het doel van de onderneming was: het fabriceren van elektrische gloeilampen en andere elektrotechnische artikelen en het drijven van handel daarin. Het eerste jaar ging heen met het nemen van proeven en het inrichten van de fabriek. De 10 arbeiders die in dienst waren begonnen in 1892 met de fabricage. De eerste order werd op 13 april 1892 verzonden: 300 lampen voor de Goudse Stearine Kaarsenfabriek.

In verband met de geringe binnenlandse omzet stonden vader en zoon in 1894 voor de keuze het bedrijf te sluiten ofwel een grotere omzet in het buitenland te zoeken. Maar dan moest iemand de commerciële belangen van de firma, op zich gaan nemen. Daarvoor vroeg Gerard zijn broer Anton, die op 3 januari 1895 in dienst trad. In de loop van dat jaar begon de fabriek te renderen. De produktie bedroeg in dat jaar 109.000 lampen. Anton bleek van het begin af een succesvol verkoper. Bij het zien van de grote Duitse Industrieën kreeg

hij voor ogen wat het bedrijf van zijn broer eens zou kunnen worden. Het streven naar lage produktiekosten, de wetenschappelijke en technische bewaandheid van Gerard die voortdurend zelf machines construeerde en Antons vaardigheid in het opzetten van een slagvaardig commercieel apparaat zouden Philips spoedig tot een geduchte concurrent op de Europese markt maken. In 1895 werd de eerste winst geboekt: f 1.600,—.

In de jaren 1896 tot 1902 begon een reeks uitbreidingen, die eigenlijk nooit meer is opgehouden. De export bleef zich in stijgende lijn bewegen. Op 1 april 1899 werd Anton medefirmant van zijn vader en zijn broer.

Omstreeks de eeuwwisseling was Philips de derde gloeilampenfabriek op het Europese vasteland. In 1907 werd de periode van de kooldraadlampen beëindigd. Een technische vernieuwing van grote betekenis was de vervaardiging van een metaaldradlamp met gespotten wolframdraad. Deze lamp bezat bij een zelfde stroomverbruik een driemaal grotere lichtsterkte dan de kooldraadlamp. Een technische omwenteling in het bedrijf was er de oorzaak van dat werd begonnen met de vorming van een staf van specialisten op technisch en commercieel terrein. In tal van Europese landen werden agenten en groothandelaars aangezocht om de belangen van Philips ter plaatse te behartigen.

Een tweede revolutionaire verbetering bracht de uitvinding van de getrokken draad uit één stuk. Toen men eenmaal over getrokken draad van grote trekvastheid en kleine diameter beschikte, stond de weg open tot het maken van gloeilampen van allerlei soort en grootte.

Vervolg pag. 2

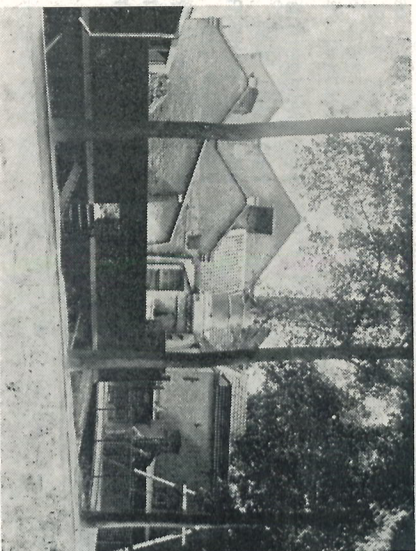

De eerste personeelsleden — 1891

75 Jaar Philips (vervolg)

29 augustus 1912 werd bij notariële akte de N.V. Philips' Gloeilampfabrieken opgericht. In de jaren 1912 tot 1914 ging de noodzaak van fundamenteel natuurwetenschappelijk onderzoek als basis voor de technische ontwikkeling steeds zwaarder wegen. Begin 1914 werd Dr. G. Holst belast met de stichting van een natuurkundig laboratorium. Spoedig werd de natuurkundige Holst erkend als een der pioniers op het gebied van de industriële research in Nederland.

aangeboden door de Technische Hogeschool te Delft. In 1918 werden onder andere röntgenbuizen en radio-ontvangbuizen in productie genomen. De oprichting van nevenbedrijven, onder meer voor waterstofgas en golfkarton, verhoogden de efficiëntie van het bedrijf. De jaren tussen de beide wereldoorlogen werden gekenmerkt door uitbreiding, zowel wat de verscheidenheid van de producten betreft als de geografische spreiding in Europa en de rest van de wereld. Wat dit laatste betreft, tot het einde van de eerste wereldoorlog werden de Philips producten uitsluitend verkocht via agenten of direct aan de groothandel in de diverse Europese landen. Maar Philips was

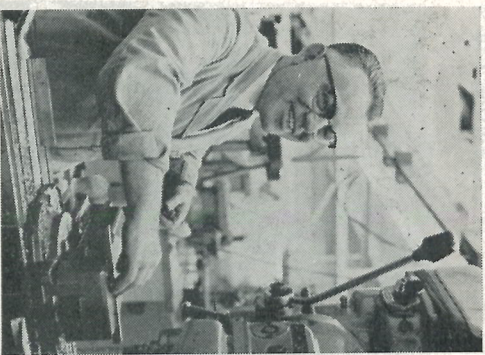

Het eerste fabriekje van Philips & Co aan de Emmasingel te Eindhoven.

bijzonder zuinige en tegelijk helder brandende lampen met argongas-vulling te maken, nam de vraag naar gloeilampen sprongsgewijze toe. Midden 1916 was de oorspronkelijke bezetting van 10 man gestegen tot 3700. In datzelfde jaar, om precies te zijn op 17 januari, werd een eigen glastabriet in gebruik genomen. Enkele maanden later werd een dagproductie van 80.000 ballons bereikt. De onderneming beschikte toen over ruim 40.000 m² fabrieksovervalkte, verdeeld over de gloeilampen-, gas- en glastabriet. Het 25-jarig bestaan van de onderneming werd gevierd op 2 juni 1916 bij een voorspoedige gang van zaken. De verdiensten van Gerard Philips op het gebied van de wetenschap en de techniek vonden hun erkenning in een eredoctoraat in de technische wetenschappen, hem

er niet zeker van dat aan de verkoop van haar producten voldoende aandacht werd besteed om de expansie te verkrijgen die men noodzakelijk achtte. Daarom werden in de belangrijkste landen verkoopmaatschappijen opgericht, welke de taken van agenten en groothandelaren overnamen. In de jaren 1919 tot 1926 werden zulke maatschappijen opgericht in België, Frankrijk, Noorwegen, Zweden, Italië, Zwitserland, Finland, Brazilië, Engeland, Denemarken, Oostenrijk, Spanje, Duitsland en Australië. Deze verkoopmaatschappijen ontvingen de te verkopen producten uit Eindhoven. In feite was Philips dus een exporterende industrie met een productiecentrum in Eindhoven en eigen verkooporganisaties in het buitenland.

(Wordt vervolgd)

Op de Mechanische Afdeling Elektronica in Den Haag is de heer J. A. A. van Es als frezer werkzaam. 5 oktober a.s. is hij 121ste jaar in onze dienst. Gelukkigewest met dit jubileum, heer Van Es.

Stom Slees, het is maar tijdelijk

In de musical „Heerlijk duurt het langst“ van ons aller Annie M. G. Schmidt, komt een liedje voor dat bovenstaande titel draagt. De inhoud getuigt van een onweerstaanbaar optimisme. Van de muziek, die Harry Bannink erbij maakte, schijnt iedere noot dat optimisme te onderstrepen. Nu de muziek en de liedjes van deze musical een dezer dagen zijn vrijgegeven voor radio-uitzendingen, zult u dit liedje ongewild zo nu en dan eens horen en ik moet mij al sterk vergissen als wij het dan in korte tijd niet en bloe lopen te zingen, te neurien of te fluiten. Dan is het alleen maar te hopen, dat iets van het optimisme dat dit liedje uitstraalt over ons komt.

„Kom Kees, het is maar tijdelijk“. Als wij ons die gedachte eens wat meer eigen konden maken! Heel veel narigheid en tegenslag zouden dan niet die invloed op ons kunnen uitoefenen die zij nu, met alle nare gevolgen van dien, wel op ons hebben. Begrijpt u mij goed: ik wil hier allesbehalve een lans breken voor een oppervlakkigheid, die uitmondt in een houding van: laat maar waaien. Ergens moeten wij proberen de gulden middenweg te bewandelen. Maar het lijkt er tegenwoordig al te vaak op dat wij zo ontzettend zwaar tillen aan de kleinste hindernissen die wij op onze weg tegenkomen. Het gewaar is niet denkbeeldig, dat wij ons daardoor atsluiten, blind worden voor alle prettige en mooie dingen, die dagelijks rondom ons heen zijn of gebeuren. En dat is dan het andere uiterste. Dat is dan de kant van de wip, waarop wij naar mijn gevoel tegenwoordig wat al te vaak zitten. Als ik dit schrijf is Prinsesdag precies één dag geleden. Vanavond en de komende weken zullen alle kranten weer vol worden geschreven met commentaar, pro en contra. En vooral op dat contra zal de nadruk weer vallen. Soms lijkt het er wel eens op of wij mensen er op uit zijn juist datgene te zoeken wat ons schiedt en daar de nadruk op te leggen. „Kom Kees, het is maar tijdelijk“ zou je dan tegen die mensen (en vaak ook tegen jezelf) moeten zeggen. En laten wij dat tijdelijke dan gebruiken door met en vóór elkaar blij te zijn over de dingen die ons binden. Wat een feest zou het zijn geweest als wij vandaag gewoon eens de wip hadden uitgehangen voor de vrijgezellen boven de 40 jaar, die per 1 januari a.s. belastingverlaging krijgen. U lacht misschien. Ik ook, nu ik de gedachte heb neergeschreven. Ik geef toe: het zou een wat overdreven vertoning zijn geworden. Maar wij zouden kunnen proberen, zo niet letterlijk dan toch wel figuurlijk, eens wat meer met elkaar de wip uit te steken. Het is lijkt mij niet zo moeilijk om daar een aanleiding voor te vinden. Toon Hermans geeft ons in een van zijn liedjes de wijze raad: „Kom, gooi de loper uit, de rode loper uit, voor elke pasgeboren baby, elke bruiddegom en bruid“. Als wij onszelf zover weten te krijgen dan schuiven wij langzaam maar zeker naar het midden van de wip en dan zullen wij ervaren dat het moeilijker lijkt dan het is om op tegenstegen „Kom Kees, het is maar tijdelijk“, te reageren.

TERUG NAAR 1956

Bladerend in oude VDH-ties viel mijn oog op de waarschuwend kreet: VOORBURGERS: VIJF MINUTEN EERDER OP (HET) PADI. Al lezende kwam ik tot de ontdekking waarom die Voorburgers dan wel vijf minuten eerder op pad moesten. Door de NS was de spoorwegovergang via het NS-waarschuwend VDH-er. „Nou heb ik een goed excuus om 's middags in de kantine te blijven“.

Een huisvrouw aan de Overburgkade: „Verschikkelijk mijnheer! Kleine Platte ging altijd zo fijn met zijn fietsje tussen de treinen door naar de kleuterschool. Ik moet er gewoon niet aan denken, dat-ie voortaan gewoon over straat zal moeten“. Een langgehuwde VDH-er: „Nou heb ik een goed excuus om 's middags in de kantine te blijven“.

Een geschiedenisleraar: „Daar hebben we nou tachtig jaar voor gevochten!“ Wij hebben een paar personen nu na 10 jaar nog eens dezelfde vragen gesteld. Hier zijn hun antwoorden: De knappe kop uit de Ontwerpgroep: „Is daar dan een draathek?“ De huisvrouw: „Ik heb wat angsten uitgegaa- te ledere dag met de wegen naar de HBS.“ De langgehuwde VDH-er: „Ik zou best weer eens tussen de middag thuis willen eten.“ De geschiedenisleraar: „Nog maar zeventig jaar!“ Zoals u ziet: evenals toen zijn ook nu de meningen weer verdeeld. En zo zal het wel blijven.

DE BRIEF

De over dit onderwerp gemaakte films van personeelsleden, waarvoor de VDH-smalfilmgroep een wedstrijd had uitgeschreven, werden op donderdagavond 8 september in gebouw Ford vertoond. De heer De Vink van de Shell-smalfilmgroep maakte tevens de prijswinnaars bekend. De jury heeft bij de beoordeeling geen gemakkelijke taak gehad. Na veel wikken en wegen is zij tot de volgende rangvolgorde gekomen.

1e prijs de heer J. A. F. Oomen
2e prijs de heer C. Verweij, die tevens de publieksprijs kreeg
3e prijs de heer J. Sweerts.
Aan de heer J. Reijgers en Z. Tuheyay werd een eervolle vermelding toegekend. Wij hopen dat de uitgerichte juryrapporten er een steentje toe zullen bijdragen dat de makers in de toekomst nog betere films zullen maken.

G. C. K.

Waar is mejuffrouw Spievoet?

Het mysterie van de onbekende typiste heeft zich enige tijd geleden algemeen bekend gemaakt. In een van de ontwikkelingsgroepen. Ter afsluiting van een „design study“ werd een rapport opgesteld, waarvan enige tentallen ontwerpers en constructeurs elk een gedeelte zouden opstellen. Om dit rapport, vele honderden pagina's groot, vorm te geven was het nodig de medewerking in te roepen van typistes uit andere sectoren van het bedrijf.

De getypte bladen werden na controle teruggezonden naar de desbetreffende typistes om correcties en wijzigingen aan te brengen. Zo was het ook nodig enkele correcties te laten uitvoeren aan een stuk dat was getypt door mejuffrouw Spievoet.

Hoe er ook gezocht werd, deze dame bleek tot grote verbazing in het bedrijf onvindbaar. Ook navraag bij de personeelsafdeling bracht de volijverige typiste niet aan het licht.

Overigens is „meijuffrouw Spievoet“ gebleken een bekwaam typiste te zijn.

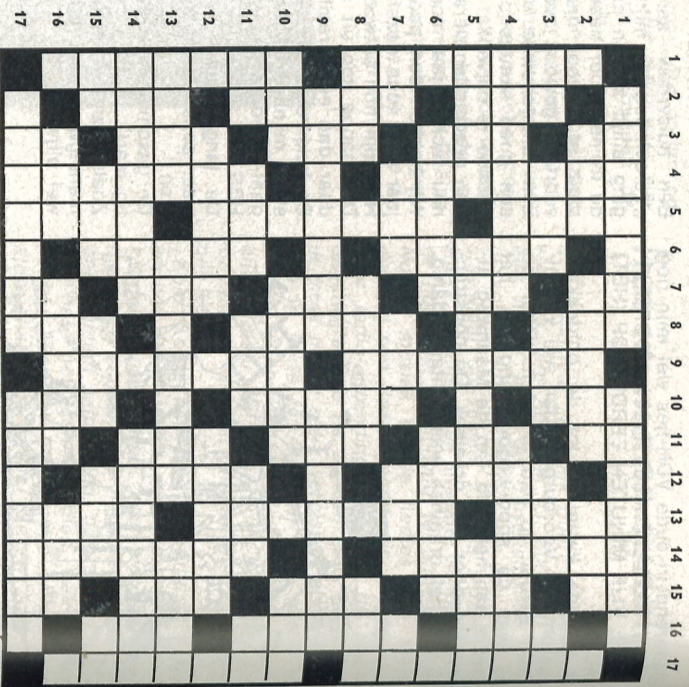

Feest

Een goede bekende in het Haagse bedrijf is de heer E. Munnikhof. Met zijn smeermiddelen verschijnt hij regelmatig bij alle machines. Op 5 oktober a.s. is hij 121ste jaar in onze dienst. Proficitat.

BREINBREKER

Horizontaal:
 1. mens — kaasvorm 2. snel — broodsuiker — bijwoord 3. Ver. Staten — aanw. vrw. — deel v.e. boom — een zekere — boom 4. natigheid — brutaal 5. vreemd — klaarlijklijk — aangezien 6. Servisch natuurkundige — universiteitsbode 7. bijwoord — Bijbelse figuur — groot — vrouw van Aëgir — ten bedrage van 8. deel van India — meek. lichaam — vóór (in samenstellingen) 9. warhof — niet blijvend 10. groot — stad in Frankrijk — rivier in Nederland 11. Ned. Spoorwegen — wig — zandhevel — rag 12. muzikhoor 12. laten zien — vergoeden 13. jongensnaam — zorgen voor — slaapstee 14. scheldnaam voor Eng. soldaat in Boerenoorlog — toevoegsel 15. godsdienst — paardje in lichaamsdeel — telwoord — en andere 16. geleiden — prov. in Vóór-Indië — pl. in Gelderland 17. nabootsing — medewerker.

Verticaal:
 1. bijwoord — dwergrstaal 2. groente — opslagplaats — hoogste punt 3. bijwoord — smalle plank — pl. in Overijssel — organisatie voor wetenschappelijk onderzoek — uitroep 4. wegkrabben — eendenranger 5. insect — pl. in N. Brabant — keizer 6. man van adel — smeking 7. voorzetsel — eerste vrouw — genegeheidsbetuiging — deel v. d. hals — zoogdier 8. vangen — werking — geestelijke — Noorse god 9. soort vergadering — watervogel 10. geluid — hoeveelheid — gedwee 11. spel — nieuwsbureau — verbinding — Bijb. figuur — soort onderwijs 12. chem. produkt — leisel 13. zeestraat bij Denemarken — dreunen — dorsvloer 14. bewoners van Vóór-Aziatisch bergland — kennis 15. klaar — vis — aanwijsteken — zuster — landbouwwerking 16. ex-koningin — pl. in Z. Holland — lollied 17. verhoogde vloer — kuit v.d. stuur.

Oplossingen uiterlijk woensdag 12 oktober a.s. inzenden aan mejuffrouw R. C. Hartsuiker, redactie VDH-tje. De volgende prijzen zijn beschikbaar: 1e prijs f 15,—, 2e prijs f 10,—, 3e prijs f 7,50, 4e, 5e en 6e prijs f 5,—.

De volgende week ...

Op de uitslag van de woensdag j.l. gehouden Ondernemingsraadverkiezing Den Haag — die wel reeds op de mededelingenbord is gepubliceerd — zullen wij in ons volgende nummer nader commentaar geven.

LANDSKAMPIOENE

Radio nieuwsdienst en pers hebben hebben het al aangekondigd: Mevrouw Dekker uit Voorsoorten is nationaal kampioen machineschrijven geworden.

Omdat Mevrouw Dekker bij Van der Heem Den Haag werkt zal ook het VDH-tje aan deze geweldige prestatie aandacht besteden en wel in het volgende nummer.

TIJD GESPARD GELD VERGARD

Er is een lang onderzoek ingesteld naar het idee, geopperd door de heer W. G. Scholte, werkzaam bij de P.O. groep RTG. De heer Scholte was van mening dat het porriën vullen van naturel kassen achterwege gelaten kon worden. In afwachting van het onderzoek ontving de heer Scholte reeds een beloning van f 100,—, maar enkele dagen geleden is hier een aanvulling van f 240,— op gevolgd. Het tijdrovende karwei van porriën vullen blijkt door de steeds betere kwaliteit van de lak niet meer nodig te zijn. Op de foto laat de heer Scholte nog eenmaal zien hoe de porriënvuller op de kast werd aangebracht.

Gehuwd

DEN HAAG: J. A. M. Blom, Laboratorium EZB — telecommunicatie, met mejuffrouw C. J. M. Disseldorp, d.d. 9-8-1966; G. H. v. d. List, Constructiebureau Industriele Elektronica, met mejuffrouw E. J. L. Harterwijk, d.d. 26-8-1966; E. R. van Harri, Werkplaats Meetapparaten, met mejuffrouw P. K. T. Hakkers, d.d. 2-9-1966; J. C. de Ridder, Technische Dienst Amsterdams, met mejuffrouw F. van Doorn, d.d. 14-9-1966; W. Stierum, Werkplaats Elektronica, met mejuffrouw R. Kerkliaan, d.d. 22-9-1966. **DEN HAAG:** P. van Zeeland, Mechanische Afdeling Elektronica, met mejuffrouw J. P. van Riel, d.d. 5-9-1966; mejuffrouw C. M. de Cates, Produktie-ontwikkeling VDH Electronics, met de heer A. Elkelaar, d.d. 22-9-1966.

Geboren

DEN HAAG: Paulus Jacobus, zoon van J. W. van Velzen, Meetapparatenlaboratorium, d.d. 25-8-1966.
DEN HAAG: Cornelius, zoon van F. Miere met. Kwaliteitsgroep Elektronica, d.d. 29-8-1966; Yvonne Johanna, dochter van W. K. F. Witt, Meetapparatenlaboratorium, d.d. 29-8-1966; Anna Bella, dochter van C. A. Amarante dos Santos, Transformator-fabriecage, d.d. 30-8-1966.
DEN HAAG: Mark Leonard, zoon van N. van Tol, Laboratorium Industriele Elektronica, d.d. 11-9-1966; Marjan, dochter van J. Lindt, Laboratorium EZB-telecommunicatie, d.d. 13-9-1966; Micael Wilhelmus Josef, zoon van J. A. M. van Winden, Laboratorium Onderwaterdetectie, d.d. 16-9-1966; Makaan, zoon van M. Doroudian, Radiomontage, d.d. 18-9-1966.
SNEEK: Johannes, zoon van T. B. Langenberg, Radiobouw, d.d. 24-8-1966.
SNEEK: Allertje, dochter van E. de Boer, Afregelen/controle, d.d. 14-9-1966.

Bedankt

Mede namens mijn vrouw dank ik de directe, chet en collegas, voor de vels blijken van belangstelling, cadeaus, en bloemen die ik mocht ontvangen ter gelegenheid van mijn 25-jarig jubileum.

M. J. van Grafhorst,
Hoofdboekhouding.

Redacteur: C. Schrevel
 met medewerking van
 mej. R. C. Hartsuiker, Den Haag
 N. J. M. Noordendorp, Den Haag
 Redactie-adres:
 Postbus 1060, Den Haag
 Telefoon (070) 81 43 11, toestel 429

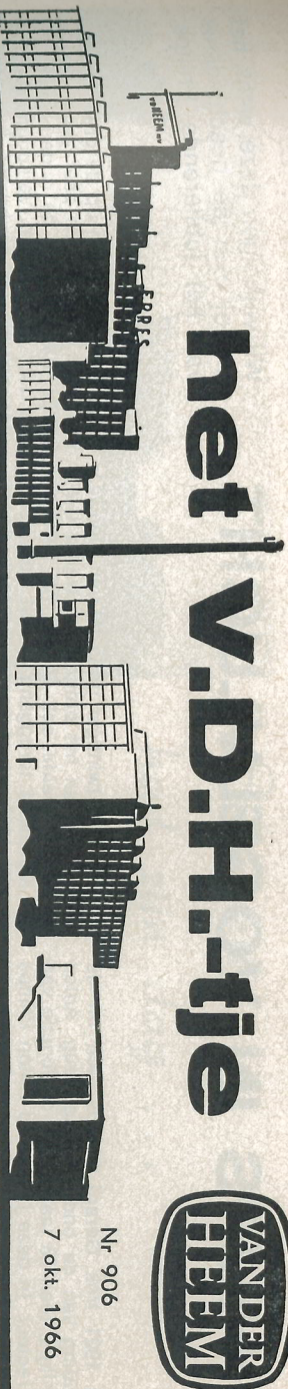
Ondernemingsraad sterk gewijzigd

Toen vijf woensdag 28 september naar de stembus togen om een nieuwe Ondernemingsraad voor het Haagse bedrijf te kiezen, heeft waarschijnlijk geen van ons vermoed, dat de samenstelling van de nieuwe raad zo sterk zou verschillen met die van de thans zittende Ondernemingsraad. De opkomst bij de verkiezing was geringer dan in 1963. Ongeveer 67,2% van de kiesgerechtigden kwamen ter stembus. Opmerkelijk is echter dat in het verleden nog nooit zo'n hoog percentage geldige stemmen is uitgebracht. Van de ruim 1.000 kiesgerechtigden werd in de groep uurloners 87,7% geldig, 7,3% ongeldig en 5% blanco gestemd; voor de maandoners klasse 1 t/m 6 waren deze percentages 86,8, 3,8 en 9,4 en voor het maandonerspersoneel klasse 7 en hoger 84,7, 4, 11,3. Er is dus wel serieus gestemd.

Voorts blijft de samenstelling van de Ondernemingsraad sterk gewijzigd. Het meest kenmerkende is dat nu 5 ongeorganiseerden een zetel bezetten, terwijl dit er vroeger maar 2 waren. Tevens valt op dat de zetels die de ongeorganiseerden erbij krijgen verlieszetsels zijn voor de confessionele organisaties CMB, KFBI en St. Eloy, die van 8 zetels in de oude raad terug moesten naar 5 in de nieuwe raad.

Overigens verschijnen er vele nieuwe gezichten in de raad, terwijl een aantal — als wij het zo mogen noemen — „oude bekenden" zullen vertrekken. Voor de ANMB komen er van de thans zittende OR-leden 3 terug en verschijnen er 4 nieuwe. De ANMB bezet thans 4 zetels voor de handarbeiders, 2 voor de maandoners 1 t/m 6 en 1 voor het hoger personeel. Van de door de CMB, KFBI en St. Eloy gestelde kandidaten zijn er 5 gekozen die reeds eerder in de Ondernemingsraad zitting hadden. De confessionele organisaties bezetten 3 handarbeiderszetels en 2 zetels voor de maandoners klasse 1 t/m 6. Van de vrije kandidaten zal 1 oude bekende 4 nieuwe leden deel gaan uitmaken van de raad. De vrije lijst brengt voor de handarbeiders 3 leden, voor de maandoners klasse 1 t/m 6 1 lid en voor het hoger personeel 1 nieuw lid in de raad.

Wij onthouden ons van het uitspreken van verwachtingen ten aanzien van de nieuwe raad. Wij zijn van mening dat het werk dat een Ondernemingsraad kan doen in het totaal aan de gang van zaken in een bedrijf zeer belangrijk is. Veel hangt af van de persoonlijke inzet van de leden en van hun capaciteiten. Van harte hopen wij dat zal blijken dat de kiezers een goede keuze hebben gedaan en een raad hebben samengesteld die werkelijk het hare bijdraagt tot de gang van zaken in het bedrijf.

het V.D.H.-tje

Nr. 906

7 okt. 1966

WEKELIJKS VERSCHIJNEND PERSONEELSORGAAN VAN VAN DER HEEM N.V. DEN HAAG EN SNEEK

De nieuwe Ondernemingsraad. Zittende v.l.n.r. de heren P. Schouten, I. van der Velde, M. v. d. Anker, J. Reyndorp en P. ten Pierick. Staande: P. J. Hartman, M. van Dongen, W. J. t Hart, B. Bijsterweld, E. Mos, F. de Roos, G. Kok, A. de Ridder, D. Koemans en R. C. Vink. Op de foto ontbreken helaas de heren L. Leerbuch en H. Voisier.

Stemmingsbeeld van een stemmingsdag

Woensdag 28 september 1966.

Voor de hoofdingang van het Hoofgebouw staan wat mannen in een groepje bij elkaar. De fabriek is al een kwartier aan het werk. Het is een wat stil half uurte voor hen zo tussen half acht, als de fabriek op het fluitsignaal is begonnen, en acht uur als de eerste beambten hun dagelijks werkterrein betreden. Mijn ongevoerde groepje in beweging. Van verschillende kanten worden pamfletten in mijn hand gestopt, die bij nadere beschouwing ieder voor zich naar de gunst van mijn stem dingen.

Om 8 uur heb ik mij met enkele collega's geïnstalleerd in de grote zaal van het Ontspanningsgebouw om met hen een dag te vieren als kiescommissie voor de verkiezing van een nieuwe Ondernemingsraad. Langzaam komt de verkiezing op gang. Werknemers worden opgeroepen. Opmerkingen, met de bedoeling elkaar op de kast te krijgen, vliegen over en weer tussen kiezers en de kiescommissieleden achter de tafel: „Hebben jullie niet eens sigaren gekregen van de directie?" en

„Jan, kijk uit dat je niet per ongeluk accent jezelf stemt" geven een wat luchtig accent aan deze toech in wezen ernstige zaak. Na een stroom mensen van fabrieksafteligen komen de beambten van Telco I aan de beurt. En dan valt je ineens een verschil in de manier van stemmen op. De mensen uit de fabriek brachten staande voor de tateis hun stem uit. De beambten kruijen bij voorkuur achter de tafel waar de stoelen nog staan, om zittend hun stemrecht uit te oefenen. In de kleine filmzaal is inmiddels een belangrijke bespreking met relaties begonnen. En plotseling realiseer je je, dat hoewel volkomen verschillend van aard er op dit moment in ieder geval

op twee fronten wordt gewerkt aan een stuwige en solide basis voor de toekomst. Om half tien zorgen Joop en mevrouw Musch voor een hart- en geestversterking in de vorm van een kop koffie. Dan wordt het stembureau mobiel en verplaatst naar de hal van het Hoofgebouw. Hier herhaalt de geschiedenis zich. Mensen worden opgeroepen, namen worden doorgeestreept, stemblijfsten uitgereikt, keuze